

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ МИТНОЇ СПРАВИ ТА ФІНАНСІВ**

**ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ, БІЗНЕСУ ТА МІЖНАРОДНИХ
ВІДНОСИН
КАФЕДРА ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ, ПЕРЕКЛАДУ
ТА ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ**

Кваліфікаційна робота магістра

на тему:

**«ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ
ІНТЕРНЕТ-МЕМІВ ПРО РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКУ ВІЙНУ»**

Виконала: студентка II курсу

групи ФЛ-23-1зм

спеціальності 035 Філологія

спеціалізації 035.041

Германські мови та літератури

(переклад включно), перша – англійська

Самофал Дар'я Олександрівна

Керівник к.ф.н., доц. _____.

Рецензент к.ф.н., доц. _____

«Допущено до захисту»

Завідувач кафедри

(підпис)

Дніпро – 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ МИТНОЇ СПРАВИ ТА ФІНАНСІВ
Факультет економіки, бізнесу та міжнародних відносин
Кафедра іноземної філології, перекладу та професійної мовної підготовки
Освітній рівень магістр
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

«___» _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
САМОФАЛ ДАР'І ОЛЕКСАНДРІВНІ

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра (проекту):
«Лексико-стилістичні особливості англійськомовних інтернет-мемів про російсько-українську війну»
Керівник кваліфікаційної роботи (проекту): к.ф.н., доцент Чернявська Олена Костянтинівна, затверджено наказом УМСФ від «01» 09 2025 року № 708к
2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи (проекту) 13.01.2025 р.
3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи (проекту): сучасні підходи до інтернет-дискурсу та *Internet English*; жанрово-комунікативні характеристики мемів; відмінності традиційних та інтернет-мемів; ознаки, функції та класифікації інтернет-мемів; воєнний дискурс російсько-української війни; креолізовані, текстові та невербальні меми як основні типи англійськомовного

меметичного комплексу; лексико-стилістичні особливості англомовних мемів 2022–2025 рр. про російсько-українську війну.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): 1) здійснити огляд підходів до інтернет-дискурсу та *Internet English*; 2) проаналізувати жанрово-комунікативні характеристики мемів; 3) визначити відмінності традиційних та сучасних мемів; 4) систематизувати ознаки, функції та класифікації інтернет-мемів; 5) дослідити особливості воєнного дискурсу та формування колективної ідентичності; 6) виокремити типи англомовного мемного комплексу (креолізовані, текстові, невербальні); 7) проаналізувати лексико-стилістичні особливості мемів 2022–2025 рр.; 8) визначити роль NAFO із Shiba Inu у цифровій солідарності та мобілізації.

Консультант розділів кваліфікаційної роботи (проєкту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Чернявська О.Л. к.ф.н., доц.		
Розділ 1	Чернявська О.Л. к.ф.н., доц.		
Розділ 2	Чернявська О.Л. к.ф.н., доц.		
Висновки	Чернявська О.Л. к.ф.н., доц.		

6. Дата видачі завдання

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи (проєкту)	Примітка
1.	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх аналіз	Жовтень 2025	виконано
2.	Добір фактичного матеріалу	Листопад 2025	виконано
3.	Написання вступу	Грудень 2025	виконано
4.	Написання теоретичного розділу	Грудень 2025	виконано
5.	Написання практичного розділу	Січень 2026	виконано
6.	Формулювання висновків	Січень 2026	виконано

7. Одержання відгуку та рецензії	Січень 2026	виконано
8. Захист	Січень 2026	виконано

Магістрант _____
(підпис)

Д.О.Самофал _____
(ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____
(підпис)

О.К.Чернявська _____
(ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Магістерська кваліфікаційна робота — 116 стор., кількість використаних джерел — 103.

Об’єкт дослідження: англомовний меметичний комплекс, що формується та функціонує в інтернет-дискурсі, присвяченому сучасній російсько-українській війні.

Мета роботи: здійснити комплексний аналіз англомовних інтернет-мемів про сучасну російсько-українську війну з точки зору їх лексико-стилістичних особливостей, функцій та динаміки розвитку у період 2022–2025 років.

Теоретико-методологічні засади: праці, присвячені аналізу медіа- та інтернет-дискурсу (С. Баранова, Н. Гайдук, Д. Коритнік, І. Мірошніченко, Д. Сизонов, Т. Сукаленко, Д. Волошина, Ю. Томчаковська, A. Dosenko, S. Coleman, V. Handziuk, K. Ross, J. Chovanec, D. Crystal, M. Johansson, N. Lazebna, A. Prykhodko, S. Tanskanen, C. Vásquez); роботи, що висвітлюють специфіку *Internet English* (М. Гарцунова, Н. Захарченко, Ю. Котоус, О. Медвідь, О. Ріба-Гринишин, О. Ткачик, Ю. Шкворченко, A. Abdu, L. Altendorf, I. Derik, O. Fargoq, Li Liu, G. McCulloch, A. Rashad, R. Wahid, Y. Yadidya); розвідки, в яких досліджуються меми як культурні та комунікативні одиниці (Ж. Денисюк, О. Дьолог, М. Король, S. Blackmore, R. Dawkins, A. Nissenbaum, L. Shifman); роботи, що аналізують феномен інтернет-мемів, їхню структуру, жанрово-комунікативні особливості та закономірності поширення (В. Неклесова, О. Чернікова, T. Deacon, C. Diaz, R. Milner, D. Rushkoff); праці з класифікації інтернет-мемів (О. Дзюбіна, О. Зінченко, А. Приходько, O. Sodel); роботи, що розкривають функціональні та цільові аспекти інтернет-мемів (Т. Пода, К. Сосєдко, Ю. Теглівець, Я. Чаплак, Г. Чуйко, G. Bowers, S. Ford, J. Green, H. Jenkins, M. Knobel, C. Lankshear, W. Phillips, B. Wiggins); праці, присвячені аналізу особливостей воєнного дискурсу (І. Стаднік, М. Хар, І. Царьова, P. Chilton, T. Van Dijk, I. Halasa, A. Hodges, A. Hoskins, B. O’Loughlin); роботи, що репрезентують

меметичний комплекс сучасної російсько-української війни (Н. Белоусова, Д. Борейчук, М. Гдакович, В. Дияк, О. Журавська, О. Запорожець, Т. Кузнєцова, С. Лобзова, К. Мілютіна, О. Поліщук, Н. Садівнича, М. Слюсар, О. Смержевська, А. Carozzi, M. Drummond, E. Johais, I. Mahoney, M. Meis, Y. Mejova, C. Monti, K. Monastyrska, G. Morales, T. Munk, N. Syvak, B. Pristed, O. Semotiuk).

Отримані результати: підтверджено, що сучасні інтернет-меми поєднують вербальні та візуальні елементи, формують жанрові та комунікативні практики, відображають динаміку цифрової культури та є невід’ємним елементом онлайн-комунікації; показано, що у воєнному дискурсі сучасної російсько-української війни меми інтегруються як ефективний засіб репрезентації подій, конструювання образу сторін конфлікту та формування колективної ідентичності; показано, що англомовний мемний дискурс 2022 року характеризувався високою емоційністю, реактивністю, креолізованими, текстовими та невербальними формами, а меми виконували експресивну, мобілізаційну та ідентифікаційну функції; доведено, що у 2023 році мемний дискурс стабілізувався, формуючи стійкі мемплекси та повторювані візуальні коди, а гумор став більш іронічно-екзистенційним; показано, що у 2024–2025 роках меми виконують стабілізаційну, мобілізаційну та інформаційно-критичну функції, підтримують моральну стійкість суспільства та формують образ сучасного героїзму; встановлено, що рух NAFO із Shiba Inu став центральним мемплексом англомовного дискурсу, поєднуючи креолізовані, текстові та невербальні меми і забезпечуючи впізнаваність, гнучкість символів та цифрову солідарність.

Ключові слова: *інтернет-дискурс, інтернет-меми, англомовний мемний дискурс, воєнний дискурс, сучасна російсько-українська війна, лексико-стилістичні особливості, креолізовані меми, невербальні меми, текстові меми, мемплекс.*

SUMMARY

The presented paper examines the lexico-stylistic features of English-language internet memes about the contemporary Russian-Ukrainian war.

The object of this study is the English-language memetic complex formed and functioning within the internet discourse related to the contemporary Russian-Ukrainian war.

The aim is to conduct a comprehensive analysis of English-language internet memes about the contemporary Russian-Ukrainian war, focusing on their lexico-stylistic features, functions, and developmental dynamics in the period 2022–2025. It addressed the following objectives:

- to examine theoretical approaches to internet memes, including their characteristics, features, functions, and classifications;
- to analyze English-language internet memes about the contemporary Russian-Ukrainian war, investigating their lexico-stylistic features, functions, typology, and developmental dynamics in 2022–2025, including creolized, textual, and non-verbal forms, and the role of the NAFO movement with Shiba Inu.

It has been established that contemporary internet memes combine verbal and visual elements, shaping genre and communicative practices and reflecting the dynamics of digital culture. In the war discourse of the contemporary Russian-Ukrainian war, memes represent events, construct images of the conflict parties, and form collective identity. The NAFO movement with Shiba Inu emerged as the central memetic complex, integrating creolized, textual, and non-verbal memes, ensuring recognizability, flexibility, and digital solidarity.

Key-words: *digital discourse, internet memes, English-language meme discourse, war discourse, contemporary Russian-Ukrainian war, lexico-stylistic features, creolized memes, non-verbal memes, textual memes, memetic complex.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	10
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕРНЕТ-МЕМІВ ЯК ЛІНГВІСТИЧНОГО ФЕНОМЕНА.....	16
1.1 Інтернет-дискурс та мовні особливості онлайн-комунікації.....	16
1.2 Меми в культурологічній та цифровій перспективі.....	30
1.3 Інтернет-меми: підходи до вивчення, ознаки, функції, класифікації.....	38
РОЗДІЛ 2. ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АНГЛОМОВНИХ МЕМІВ У ВОЄННОМУ ДИСКУРСІ.....	51
2.1 Воєнний дискурс сучасної російсько-української війни як контекст англомовних мемів.....	51
2.2 Динаміка англомовного мемного дискурсу у 2022–2023 роках.....	63
2.3 Динаміка англомовного мемного дискурсу у 2024–2025 роках.....	81
ВИСНОВКИ.....	101
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	106

ВСТУП

У сучасному світі цифрових комунікацій Інтернет виступає як важливий соціокультурний та комунікативний простір, у межах якого формується та передається інформація, відбувається конструювання суспільної думки та колективної ідентичності. Одним із ключових явищ сучасного інтернет-дискурсу є інтернет-меми – короткі, лаконічні та яскраві вербально-візуальні повідомлення, що швидко поширюються цифровим середовищем і виконують одночасно інформаційні, розважальні, психологічні та ідеологічні функції. Особливу актуальність дослідження мемів набуває в умовах воєнних конфліктів, коли вони стають засобом оперативної реакції на події, конструювання образів сторін конфлікту та формування глобального сприйняття ситуації.

Повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну у 2022 році спричинило активне використання інтернет-мемів у глобальному інформаційному просторі. Англomовні меми стали не лише способом передачі актуальних подій, а й інструментом формування цифрової солідарності, міжнародної підтримки України та конструювання позитивного образу держави в очах світової спільноти. Феномен руху NAFO із собакою Shiba Inu продемонстрував, як окремі інтернет-меми можуть трансформуватися у стійкі символи цифрового воєнного дискурсу, що підкреслює значущість подальшого лінгвістичного аналізу цієї теми.

Теоретичним та методологічним фундаментом даного дослідження стали роботи, в яких виявлено основні принципи аналізу медіа- та інтернет-дискурсу (С. Баранова, Н. Гайдук, Д. Коритнік, І. Мірошніченко, Д. Сизонов, Т. Сукаленко, Д. Волошина, Ю. Томчаковська, А. Dosenko, S. Coleman, V. Handziuk, K. Ross, J. Chovanec, D. Crystal, M. Johansson, N. Lazebna, A. Prykhodko, S. Tanskanen, C. Vásquez), а також розвідки, які висвітлюють специфіку інтернет-комунікації та лінгвістичні особливості *Internet English* (М. Гарцунова, Н. Захарченко, Ю. Котоус, О. Медвідь, О. Ріба-Гринишин,

О. Ткачик, Ю. Шкворченко, A. Abdu, L. Altendorf, I. Derik, O. Farooq, Li Liu, G. McCulloch, A. Rashad, R. Wahid, Y. Yadidya).

Важливими для нашої роботи стали дослідження, в яких показано функціонування мемів як культурних та комунікативних одиниць (Ж. Денисюк, О. Дьолог, М. Король, S. Blackmore, R. Dawkins, A. Nissenbaum, L. Shifman); праці, що аналізують феномен інтернет-мемів, їхню структуру, жанрово-комунікативні особливості та закономірності поширення (В. Неклесова, О. Чернікова, T. Deacon, C. Diaz, R. Milner, D. Rushkoff); розвідки, в яких запропоновано класифікації інтернет-мемів (О. Дзюбіна, О. Зінченко, А. Приходько, O. Sodel); роботи, які розглядають функціональні та цільові аспекти інтернет-мемів (Т. Пода, К. Сосєдко, Ю. Теглівець, Я. Чаплак, Г. Чуйко, G. Bowers, S. Ford, J. Green, H. Jenkins, M. Knobel, C. Lankshear, W. Phillips, B. Wiggins).

Практичним підґрунтям для нашого дослідження стали праці, присвячені аналізу особливостей воєнного дискурсу (І. Стаднік, М. Хар, І. Царьова, P. Chilton, T. Van Dijk, I. Halasa, A. Hodges, A. Hoskins, B. O'Loughlin), а також роботи, які репрезентують та експлікують меметичний комплекс сучасної російсько-української війни (Н. Белоусова, Д. Борейчук, М. Гдакович, В. Дияк, О. Журавська, О. Запорожець, Т. Кузнецова, С. Лобзова, К. Мілютіна, О. Поліщук, Н. Садівнича, М. Слюсар, О. Смержевська, A. Carozzi, M. Drummond, E. Johais, I. Mahoney, M. Meis, Y. Mejova, C. Monti, K. Monastyrska, G. Morales, T. Munk, N. Syvak, B. Pristed, O. Semotiuk).

Для лексичної основи дослідження було використано англomовні словники (Cambridge Dictionary, Merriam-Webster Dictionary, Oxford Dictionary), а також Словник української мови та додаткові матеріали з Вікіпедії.

Актуальність роботи зумовлена тим, що англomовні інтернет-меми про російсько-українську війну стали невід'ємною частиною сучасного глобального медіапростору та цифрової культури. Вони забезпечують миттєву

комунікацію, трансляцію стратегічних наративів та сприяють формуванню колективної ідентичності в онлайн-спільнотах. Мемна продукція характеризується високою креативністю, швидкою адаптивністю до соціально-політичних змін та здатністю до вірусного поширення, що робить її важливим об'єктом дослідження сучасних медійних та комунікаційних практик. Незважаючи на значну увагу до феномену мемів у популярних медіа та окремих лінгвістичних дослідженнях, лексико-стилістичні особливості англомовних мемів у контексті воєнного дискурсу сучасної російсько-української війни залишаються недостатньо вивченими, що зумовлює актуальність проведеного дослідження.

Наукова новизна роботи полягає у комплексному лінгвістичному аналізі англомовних інтернет-мемів про сучасну російсько-українську війну з акцентом на їхніх лексико-стилістичних особливостях, функціональних можливостях та динаміці розвитку у період 2022–2025 років. У роботі вперше систематично вивчено: розвиток англомовного мемного дискурсу у контексті темпоральних змін та еволюції форм мемів; роль креолізованих, текстових та невербальних мемів у формуванні глобальної цифрової солідарності; взаємозв'язок лексико-стилістичних прийомів із функціональною спрямованістю мемів; вплив руху NAFO та мемів із Shiba Inu на міжнародну комунікацію, мобілізацію та формування позитивного образу України; закономірності трансформації мемів із локальних реакцій на глобальні символи опору.

Об'єктом дослідження є англомовний меметичний комплекс, що формується та функціонує в інтернет-дискурсі, присвяченому сучасній російсько-українській війні.

Предметом дослідження є лексико-стилістичні особливості англомовних інтернет-мемів та їхня роль у формуванні сучасного цифрового воєнного дискурсу.

Метою роботи є комплексний аналіз англомовних інтернет-мемів про сучасну російсько-українську війну з точки зору їх лексико-стилістичних особливостей, функцій та динаміки розвитку у період 2022–2025 років.

Досягнення поставленої мети зумовлює вирішення наступних **завдань**:

- 1) проаналізувати сучасні підходи до вивчення інтернет-дискурсу та визначити особливості *Internet English*;
- 2) дослідити жанрово-комунікативні характеристики мемів як одиниць культурної передачі.
- 3) визначити відмінності між традиційним культурним мемом та сучасним інтернет-мемом;
- 4) систематизувати ознаки та функції інтернет-мемів у межах сучасного цифрового дискурсу;
- 5) розглянути класифікації інтернет-мемів та виділити основні типи та жанрові форми;
- 6) дослідити воєнний дискурс сучасної російсько-української війни та його особливості у формуванні колективної ідентичності;
- 7) виокремити креолізовані, текстові та невербальні меми як основні типи англомовного меметичного комплексу сучасної російсько-української війни;
- 8) проаналізувати лексико-стилістичні особливості англомовного мемного дискурсу у 2022–2023 роках;
- 9) дослідити лексико-стилістичні особливості англомовних мемів 2023–2025 років у контексті міжнародної цифрової солідарності;
- 10) визначити роль руху NAFO із Shiba Inu як центрального мемплексу у формуванні образу сучасного героїзму та мобілізації суспільства.

Матеріалом дослідження стали англомовні меми про російсько-українську війну, розміщені в соціальних мережах та інших цифрових платформах (Instagram, Reddit, YouTube, Threads, Twitter, Know Your Meme, Meme Ukraine illustrations Warmemes), меми, що набули широкого висвітлення

у медіа та стали предметом глобального обговорення, а також дані Google Trends щодо популярності та темпоральної динаміки мемів.

Методи дослідження. У процесі дослідження застосовано комплекс загальнонаукових та спеціальних лінгвістичних методів.

1. Контент-аналіз використовувався для відбору, систематизації та кількісно-якісного аналізу англomовних інтернет-мемів про російсько-українську війну, зокрема їхніх лексико-стилістичних характеристик, тематичних домінант та візуальних елементів.

2. Семантичний аналіз дозволив встановити смислове наповнення вербальних компонентів мемів і репрезентацію ключових воєнних концептів.

3. Прагмалінгвістичний аналіз був спрямований на виявлення комунікативних інтенцій, ідеологічного спрямування та емоційного впливу мемів, зокрема реалізації гумору, іронії й сарказму.

4. Порівняльний аналіз застосовувався для зіставлення текстових, невербальних і креолізованих мемів та визначення ефективності взаємодії вербальних і візуальних засобів у різні періоди війни.

5. Системний аналіз дав змогу виявити стійкі мемплекси (зокрема рух NAFO із Shiba Inu), простежити їхню структуру та динаміку трансформацій.

6. Соціокультурний та функціональний аналіз використовувався для оцінки ролі мемів у формуванні воєнного дискурсу, колективної ідентичності та міжнародної цифрової солідарності.

Практична значущість отриманих результатів. Матеріали та результати дослідження можуть бути використані у навчальному процесі під час викладання дисциплін, пов'язаних з інтернет-дискурсом, цифровою комунікацією та сучасними мемними практиками. Отримані висновки дають змогу комплексно охарактеризувати лексико-стилістичні особливості англomовних інтернет-мемів про російсько-українську війну, визначити їхню функціональну роль у сучасному цифровому воєнному дискурсі та виявити основні закономірності розвитку мемної комунікації в глобальному інформаційному просторі.

Структура роботи: дослідження складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаної літератури.

У вступі подано загальні відомості про наукову працю, зокрема обґрунтовано актуальність обраної теми, визначено мету та завдання дослідження, окреслено його об'єкт і предмет, описано застосовані методи та представлено структуру роботи.

У першій частині роботи розглядаються сучасні теоретико-методологічні підходи до вивчення інтернет-дискурсу як різновиду цифрової комунікації та аналізуються особливості функціонування *Internet English*; досліджуються меми як жанрово-комунікативні одиниці культурної передачі в цифровому середовищі; окреслюються відмінності між традиційним культурним мемом та сучасним інтернет-мемом; систематизуються основні ознаки, функції та класифікації інтернет-мемів з виділенням провідних типів та жанрових форм.

У другій частині роботи досліджується воєнний дискурс сучасної російсько-української війни як комунікативний контекст формування колективної ідентичності; виокремлюються креолізовані, текстові та невербальні меми як основні типи англомовного меметичного комплексу; аналізуються лексико-стилістичні особливості англомовного мемного дискурсу 2022–2023 років; розглядається специфіка мемів 2023–2025 років у контексті міжнародної цифрової солідарності; визначається роль руху NAFO із Shiba Inu як центрального мемплексу у формуванні образу сучасного героїзму та мобілізації суспільства.

Загальна кількість сторінок 116, кількість використаних джерел 103.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕРНЕТ-МЕМІВ ЯК ЛІНГВІСТИЧНОГО ФЕНОМЕНА

1.1 Інтернет-дискурс та мовні особливості онлайн-комунікації

Стрімкий та всеохопний розвиток сучасних технологій у наш час зумовлює зростання інтересу до колосальних масивів інформації. Сучасна людина вже не мислить свого життя без Інтернету, телебачення, радіомовлення та друкованих медіа. Унаслідок цього виникають нові поняття, зокрема «медіатизована особистість» та «медіатизоване суспільство». [Мірошниченко 2016, с. 228–229]. Сучасна медійна комунікація як особливе явище створила нову парадигму розгалужених досліджень, у межах якої мас-медійний дискурс увійшов до міждисциплінарної сфери аналізу. Вона охоплює вивчення мовних характеристик, а також соціальних, психологічних, комунікативних, культурних, економічних, правових, філософських, політичних, просвітницьких, інформаційних та інших аспектів, що визначають мету й завдання функціонування цього дискурсу [Мірошниченко 2016, с. 228–229].

Слід відзначити, що саме поняття «дискурс» постає як складне, багатопланове та динамічне явище, яке інтегрує мовні, когнітивні, соціальні та культурні виміри людської комунікації. Словник української мови визначає його як «вид мовної комунікації, зорієнтований на обговорення та обґрунтування значущих аспектів дій, думок і висловлювань її учасників» [Словник української мови], тоді як англomовний Oxford English Dictionary трактує дискурс як «written or spoken communication or debate; a formal and orderly expression of thought in speech or writing» [Oxford English Dictionary]. Ці визначення демонструють полісемічний характер терміна, який використовується як для позначення процесу комунікації, так і для опису його результату у формі зв'язного тексту. Українська традиція наголошує на комунікативно-мовленнєвій складовій дискурсу, а англomовна – на

когнітивно-культурних аспектах, включно зі структурованим обміном знаннями та досвідом у конкретних контекстах. У сукупності ці підходи інтегрують мовні, соціальні та культурні виміри дискурсу.

Отже, дискурс слід розуміти як комплексний феномен, що поєднує текст, комунікативну ситуацію та її учасників, а також набори смислів і стратегій, які вони реалізують. Його багатовимірність робить дискурс універсальним інструментом аналізу сучасної комунікації, а різноманіття підходів та типологій – свідченням еволюції цього поняття у науковому дискурсі.

Дискурс масової комунікації розглядається як особливий континуум, у якому акумульовано значний суспільний досвід. Це явище є надзвичайно цінним для науковців як у діахронному аспекті – з огляду на його становлення та розвиток, так і в синхронному – для виявлення закономірностей його функціонування в просторово-часових межах сучасного суспільства відповідно до системи важливих ціннісних орієнтирів [Сукаленко 2021, с. 150].

А. Досенко та В. Гандзюк визначають медіадискурс як комунікативно-прагматичний феномен, що виникає в процесі медіакомунікації та реалізується через різні форми масового спілкування – пресу, телебачення, радіомовлення та Інтернет. Медіадискурс, за їх словами, – це мова медіа, що охоплює тексти, повідомлення, образи та інші засоби комунікації, які створюються та сприймаються в медіапросторі. Автори наголошують, що медіадискурс є складним, динамічним явищем, яке постійно трансформується під впливом соціальних, культурних, технологічних і політичних чинників. Він також не є нейтральним, а відтворює й формує суспільні уявлення, цінності й ідеології [Dosenko, Handziuk 2020].

Оскільки медійний дискурс функціонує в медіапросторі, а сучасне суспільство характеризується цифровізацією, він постає як складна структурована система взаємодії мовлення та технічних засобів [Волошина, Гайдук 2023, с. 69]. Дослідниці пропонують типологію медіадискурсу

відповідно до каналів передачі інформації: 1) дискурс друкованих медіа; 2) радіодискурс; 3) теледискурс; 4) інтернет-дискурс, що охоплює всі електронні форми медійної комунікації [Волошина, Гайдук 2023, с. 69–70].

Досліджуючи англомовний медіадискурс, Ю. Томчаковська виокремлює серед його ключових рис мультимодальність, що реалізується шляхом поєднання текстових матеріалів із візуальними елементами, графікою, аудіо- та відеоконтентом. Така інтеграція дозволяє передавати інформацію кількома каналами одночасно, підсилює емоційний вплив і робить сприйняття матеріалу ефективнішим. Використання лексико-стилістичних засобів – неологізмів, метафор, гіпербол та інших прийомів – сприяє створенню яскравих медіатекстів, які легко сприймаються аудиторією [Томчаковська 2024, с. 133].

С. Колеман та К. Росс аналізують взаємодію медіа та громадськості, підкреслюючи особливу роль медіадискурсу в сучасній комунікації та його політичні й етичні наслідки. Їхнє дослідження має практичний характер і показує, як медіа формують публічний дискурс, а також як суспільні інституції намагаються впливати на інформаційне середовище через контроль і регулювання медіатекстів [Coleman, Ross 2010].

Упродовж останніх років науковий інтерес дедалі більше зосереджується на проблемі дослідження Інтернет-дискурсу, оскільки цифрові платформи стали ключовим середовищем формування публічних уявлень, обміну інформацією та соціальної взаємодії.

За визначенням А. Шугаєва, «Інтернет-дискурс забезпечує інформаційно-комунікативну основу для розкриття сутнісних характеристик інформатизації, беручи участь у конструюванні віртуальної реальності, яка націлена на формування і видозмінення концептуальної картини світу цільової аудиторії. За сучасних умов Інтернет-дискурсу властива масштабність впливу на адресата» [Шугаєв 2019, с. 150].

Схожу позицію висловлює Т. Кокнова, зазначаючи, що «Інтернет-дискурс – є когнітивно-комунікативним простором, який складається з

багатообразних жанрових форм онлайн і оффлайн комунікацій. Інтернет-дискурс розуміється як спілкування в глобальній мережі і є різновидом мережевого дискурсу, який, окрім спілкування в Інтернеті, включає ще й комунікацію в інших, зокрема, локальних мережах» [Кокнова 2022, с. 55].

Інтернет-дискурсу як виду комунікації притаманні риси, що вирізняють його з-поміж усіх інших видів дискурсу. До таких конститутивних ознак відносяться: 1) електронний сигнал як канал спілкування; 2) віртуальність; 3) дистантність, тобто віддаленість у просторі і в часі; 4) опосередкованість технічними засобами; 5) високий ступінь проникності, оскільки слухачем, співучасником або учасником Інтернет-дискурсу може стати будь-яка людина; 6) наявність гіпертексту; 7) креолізованість, тобто присутність у текстах буквених, образно-зорових та образно-слухових компонентів (картинки, аудіо- та відеовставки); 8) переважно статусна рівноправність учасників; 9) передача емоцій, міміки, почуттів за допомогою «смайликів»; 10) комбінація різних типів дискурсу; 11) специфічна етика [Тараненко 2019, с. 58].

У дискурсивному вимірі комп'ютерна комунікація охоплює розповідні й інформативні елементи, твердження та міркування, аргументацію та доведення, тобто повний набір термінологічних ознак, властивих науковому, діловому та іншим функціональним стилям мови. Інтернет-тексти нерідко мають форму гіпермедійних структур, що поєднують у собі документи, графічні матеріали, зображення, таблиці, а також дискретні та безперервні аудіовізуальні повідомлення, наприклад, навчальні відео чи аматорські фільми [Шкворченко 2019, с. 64].

Жанровими модифікаціями Інтернет-дискурсу дослідники називають: 1) форуми; 2) комп'ютерні конференції (прямий ефір у мережі Instagram, Skype-дзвінок, стрімвідео в YouTube тощо); 3) Інтернет-новини; 4) блоги; 5) Інтернет-щоденники (дописи у соціальних мережах); 6) листування у приватних повідомленнях (текстові та з можливістю записати аудіо- чи відеоповідомлення) [Тараненко 2019, с. 58].

Як бачимо, інтернет-дискурс постає як динамічний та багатомодальний різновид сучасної комунікації, що формується під впливом цифровізації та технічних засобів. Завдяки масштабності та доступності він відіграє ключову роль у формуванні інформаційних потоків та значно впливає на комунікативні практики сучасного суспільства.

Закономірно, що такі процеси зумовлюють появу нових мовних практик, адаптованих до особливостей онлайн-платформ, специфічних форматів повідомлень та культурних норм цифрового середовища. Враховуючи ці трансформації, дослідники виділяють специфічні ознаки мови Інтернету: 1) наявність спеціальних піктограм, невербальні засоби спілкування; до них відносяться передусім «смайлики», які передають різні почуття мовця у вигляді тих чи інших смішних малюнків, вживання великої літери, що символізує підвищення голосу тощо; 2) наявність нейтральних засобів літературної мови; 3) використання нелітературних мовних засобів, що зближує з мовою публіцистики; 4) широке поширення скорочень; 5) створення неологізмів за продуктивними словотворчими моделями (аффіксація, усічення, інтелектуальне калькування, пряме запозичення без змін); 6) поява нових слів під впливом технічного (комп'ютерного) жаргону; 7) наявність ономастичної лексики з підвищеною експресією; 8) активне використання форм імперативу першої особи однини замість форми ввічливості у другій особі множини; 9) тяжіння до аграмматизмів (відхилення від синтаксичних і пунктуаційних норм літературної мови); 10) емоційний синтаксис [Шкворченко 2019, с. 65].

Дані характеристики підкреслюють, що інтернет-дискурс поєднує ознаки усного та писемного мовлення, водночас формуючи власні характерні властивості: 1) відсутність миттєвого зворотного зв'язку, що ускладнює розуміння того, як адресат сприймає повідомлення; 2) сповільненість комунікації, адже відповіді можуть надходити як через кілька хвилин, так і через довгий час; 3) труднощі або переривання у зміні комунікативних ролей через технічні обмеження, що здатне спричинити непорозуміння;

4) відсутність просодичних і паралінгвальних сигналів, які компенсуються графічними засобами; 5) нестача спонтанності, властивої живому мовленню [Crystal 2012, с. 30–40].

Унаслідок цього Інтернет-дискурс вирізняється метакомунікативним мінімалізмом та водночас виявляє як подібність, так і відмінність від писемної комунікації. Зокрема: 1) на відміну від традиційних статичних текстів, веб-сторінки перебувають у стані постійного оновлення; 2) через колосальний обсяг інформації традиційні системи індексування, що застосовуються до писемних текстів, виявляються малоефективними у контексті мови Інтернет-дискурсу [Crystal 2012, с. 44–47].

Слід відзначити, що в англомовних джерелах для позначення Інтернет-дискурсу застосовується термін *digital discourse*.

Так, у статті “Digital discourse in the realm of related phenomena” розмежовуються три близькі, але не тотожні поняття – *computer discourse*, *virtual discourse* та *digital discourse*, уточнюючи їхні межі та сфери застосування. *Computer discourse* описується як комунікація, опосередкована комп’ютерними технологіями; *virtual discourse* – як взаємодія в умовах віртуального простору, де створюються альтернативні соціальні реальності; *digital discourse* розглядається ширше та сучасніше, охоплюючи мультимодальні, мережеві, платформно-залежні практики комунікації в інтернеті. Автори підкреслюють соціокультурні функції цифрового дискурсу (ідентифікація, соціальна взаємодія, конструювання спільнот), а також характерні стратегії онлайн-комунікації: гібридність жанрів, швидку змінність, інтертекстуальність, мультимодальність. Аналітичну увагу структуровано за трьома рівнями: мікрорівень (лінгвістичні й комунікативні особливості), мезорівень (жанри, формати, платформи) та макрорівень (соціокультурні процеси й норми, що формують цифрове середовище) [Prykhodko, Lazebna 2019, с. 150].

Інтернет-дискурс, у розумінні К. Васкес, це комунікація, що здійснюється через цифрові платформи та формується їхніми технічними,

соціальними та мультимодальними характеристиками: онлайн-тексти поєднують текст, зображення, відео, реакції, алгоритмічно керовану видимість та взаємодію. Цифровий дискурс є динамічним, платформи-залежним, часто крос-платформним і гетерогенним, тому його аналіз потребує спеціальних методів збору, відбору, інтерпретації та етичної оцінки даних [Vásquez 2022].

Отже, *digital discourse* постає як складний та багаторівневий феномен, що формується специфічними умовами функціонування сучасних платформ – алгоритмічно керованими стрічками, інтерактивними інтерфейсами та мультимодальними засобами вираження. Він характеризується високим ступенем мультимодальності, поєднанням тексту, зображень, відео, гіперпосилань, емодзі та реакцій, а також жанровою гібридністю, коли традиційні жанри змішуються або трансформуються під впливом цифрових форматів. Важливою ознакою *digital discourse* є його підвищена конфліктність, зумовлена публічністю комунікації, швидкістю поширення повідомлень і структурою онлайн-аудиторій. Дослідники наголошують, що цифрове спілкування поєднує тенденції конвергенції – злиття голосів, форматів і медіапрактик – та контрверсійності, тобто поляризації, посилення суперечностей і появи дискурсивних протистоянь. У сукупності це робить *digital discourse* динамічною, варіативною та соціально значущою формою комунікативної взаємодії, яка відображає ширші культурні процеси сучасного суспільства [Johansson, Tanskanen & Chovanec 2021].

О. Ткачик та Н. Захарченко уточнюють природу мультимодального характеру інтернет-комунікації, в якій «зміст повідомлення розкривається за допомогою двох та більше семіотичних систем. Усі семіотичні системи розуміються завдяки органам чуття (зору, слуху, нюху, дотику, смаку), однак вони переплітаються та можуть сприйматися різними способами. Складність структури мультимодального електронного тексту, що включає кілька семіотичних систем, таких як вербальний текст, фотографії, графіка, аудіо та відеоелементи, зумовлена зростаючою кількістю візуальної інформації та можливостями комп'ютерної графіки. Лінгвістичні особливості комунікації

через мережу Інтернет включають лексичні, граматичні, синтаксичні та фонетичні [Ткачик, Захарченко 2022, с. 90].

Мова Інтернету сформувалася як окремий комунікативний феномен, що поєднує риси усного та письмового мовлення, а також відображає динамічний характер цифрового середовища. Вона має низку характерних ознак, серед яких можна виокремити такі: 1) наявність спеціальних піктограм, невербальні засоби спілкування; до них відносяться передусім «смайлики», які передають різні почуття мовця у вигляді тих чи інших забавних малюнків, вживання великої літери, що символізує підвищення голосу тощо; 2) наявність нейтральних засобів літературної мови; 3) використання нелітературних мовних засобів, що зближує з мовою публіцистики; 4) широке поширення скорочень; 5) створення неологізмів по продуктивним словотворчим моделям (аффіксація, усичення, інтелектуальне калькування, пряме запозичення без змін); 6) поява нових слів під впливом технічного (комп'ютерного) жаргону; 7) наявність ономастичної лексики з підвищеною експресією; 8) активне використання форм імперативу першої особи однини замість форми ввічливості у другій особі множини; 9) тяжіння до аграмматизмів (відхилення від синтаксичних і пунктуаційних норм літературної мови); 10) емоційний синтаксис [Шкворченко 2019, с. 65].

Основні лінгвістичні характеристики Інтернет-дискурсу

Лінгвістична характеристика	Пояснення
Економія мовлення / лаконізм	Використання стислих висловлювань із концентрацією ключового змісту та відсутністю вторинних елементів.
Абревіації, акроніми та скорочення	Активне застосування скорочених форм для прискорення онлайн-комунікації.
Неформальна лексика, сленг, жаргон, неологізми	Застосування розмовних, нестандартних, нових і запозичених слів.

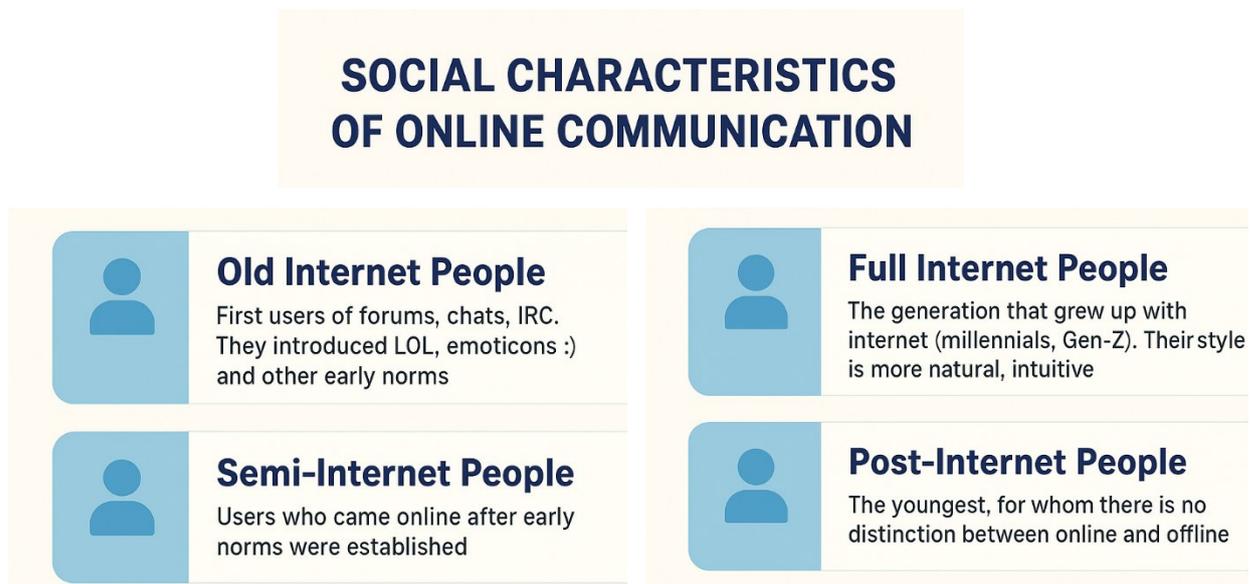
Гнучкість орфографії та пунктуації	Відхилення від традиційних норм правопису та пунктуації, використання нетипових графічних символів.
Мультимодальність / полікодовість	Поєднання тексту з візуальними, аудіо- і відеоелементами.
Жанрова різноманітність	Широкий спектр жанрів і форматів: блоги, коментарі, форуми, сторіз тощо.
Інтертекстуальність і крос-жанрова гібридність	Запозичення, цитування, поєднання стилів та використання культурних або медійних відсилань.
Динамічність і мінливість мовних форм	Швидка трансформація мовних засобів відповідно до технологічних і соціальних змін.
Порушення мовних норм та аграматизми	Використання нестандартних структур і відхилень від правил синтаксису та пунктуації.
Компенсація відсутності невербальних сигналів	Передача емоцій і інтенцій через графічні елементи, форматування та символи.

Прикметно, що глобальна мережа спричинила появу нових різновидів англійської мови, змінивши її лексику, граматичні структури, орфографію та навіть вимову [Derik 2017, с. 25]. З огляду на масштабність змін, які спричинила глобальна мережа, дослідники почали виділяти окремі явища та форми мови, що виникли в цифровому середовищі.

Однією із найгрунтовніших праць про те, як інтернет змінив англійську мову й комунікацію в цілому, є книга Гретхен Маккаллох “Because Internet: Understanding the New Rules of Language”. Авторка показує, що глобальна цифрова взаємодія створила новий етап мовної еволюції, у якому письмо набуває функцій усного мовлення: передає інтонацію, емоції, соціальні сигнали та навіть невербальні нюанси. Дослідниця стверджує, що інтернет не

руйнує мову, як це часто вважають, навпаки, робить мовні зміни видимими, творчими та колективними [Mcculloch 2019].

У книзі запропоновано модель мовних «інтернет-поколінь», яка пояснює різноманітність стилів онлайн-спілкування. Перші користувачі мережі сформували ранні традиції (наприклад, LOL чи emoticons), тоді як молодші покоління, які виростили в цифровому середовищі, сприймають інтернет-комунікацію природно та інтуїтивно. Це пояснює, чому різні людей в інтернеті використовують пунктуацію, емоційні маркери чи меми по-різному [Mcculloch 2019].

Також порушується питання трансформації пунктуації та графічних засобів. У цифровому просторі крапка може виглядати холодною або різкою, тоді як подовжені літери, відсутність великих букв або повтори «sooo» передають тональність та емоційність. Емодзі, GIFи та меми фактично виконують роль жестів та міміки, яких бракує письму. Вони стають повноцінними структурними елементами нової інтернет-мови [Mcculloch 2019].

Ще одна важлива ідея книги – інтернет різко пришвидшує мовні зміни. Якщо раніше нові мовні норми формувалися десятиліттями, то тепер соціальні мережі дають змогу поширювати інновації за лічені місяці. Меми, тренди, нові

слова та стилістичні прийоми поширюються так само, як фольклор: через варіативність, творчість і масове повторення.

Дослідниця також підкреслює, що різні платформи формують свої мікрומови. Twitter заохочує лаконічність і дотепність, Tumblr – довгі іронічні монологи, Reddit – аргументовані дискусії, а TikTok створює мультимодальну мову, у якій текст поєднується з відео й звуком. Це робить інтернет складною соціолінгвістичною екосистемою з численними субкультурами та власними мовними стилями [McCulloch 2019].

Як бачимо, мовознавцям нерідко складно дослідити такі трансформації, оскільки вони відбуваються надзвичайно швидко. Настільки суттєві зміни форми та вживання англійської онлайн спонукали деяких дослідників виділити окрему «інтернет-мову» – *Internet English*. Завдяки широкому охопленню та частоті використання вона перетворилася на одне з основних середовищ міжкультурної комунікації. Саме тому цей феномен опинився в центрі уваги різних лінгвістичних дисциплін, зокрема соціолінгвістики, комп'ютерної лінгвістики та психолінгвістики.

Internet English (або *Internetese*, *Electronic English*, *Textese*) розглядається як новий варіативний різновид англійської мови, що сформувався під впливом стрімкого розвитку Інтернету та цифрових технологій. Поява нового комунікативного середовища – чатів, електронних листів, форумів, месенджерів, соціальних мереж та інших онлайн-платформ, спричинила істотні зміни у формі та функціонуванні англійської мови. *Internet English* відрізняється від традиційних стандартних форм англійської, оскільки характеризується модифікаціями в орфографії, лексиці, граматиці та навіть у вимові. Ці зміни зумовлені прагненням до швидкості, економності та мультимодальності спілкування: у текстах активно використовуються скорочення, аббревіатури, емоджі, емоційні графічні засоби, елементи усного мовлення та нестандартні граматичні конструкції. З іншого боку, *Internet English* постає як цілісний та функціональний різновид мови, який відповідає

специфічним умовам цифрової комунікації та має власну внутрішню логіку й стабільність [Abdu, Rashad 2018].

Проблема вивчення *Internet English* порушується у публікації “Extramural Activities and their relationship with English as a foreign language – Internetese versus Standard English?”, адже, очевидно, що позакласні інтернет-активності впливають на опанування англійської мови, зокрема через використання «Internetese», що поширена у чатах, соцмережах та онлайн-спільнотах. Підкреслюється, що спілкування англійською в цифровому середовищі дає значний обсяг розмовного матеріалу, проте він має специфічні риси: велику кількість аббревіатур, скорочень, нестандартної орфографії, модифікованої пунктуації та загальної неформальності. Через це дана мовна практика суттєво відрізняється від норм стандартної або академічної англійської [Altendorf 2023].

Як висновок, наголошується, що *Internetese* може бути корисним як комунікативна практика: він забезпечує живий контакт із мовою та дає можливість застосовувати її в реальних ситуаціях. Однак водночас така форма мови створює ризики, адже тим, хто вивчає англійську, стає важче розмежовувати неформальний онлайн-дискурс і формальні норми письма та мовлення, необхідні для навчання, академічних завдань або професійного спілкування. Тоді ефективно навчання англійської повинно включати баланс між *Internetese* та *Standard English*: важливо розглядати інтернет-мовлення не як загрозу, а як окремий соціолінгвістичний феномен, який потребує усвідомленого використання [Altendorf 2023].

Отже, *Internet English* є закономірним етапом розвитку мови: гнучким, динамічним, емоційним і надзвичайно творчим. Цифрове середовище формує нові правила комунікації та відкриває для мовознавства нову сферу досліджень, у якій слово, картинка, інтонація та соціальний контекст тісно переплітаються.

Як вже зазначалося, англомовна інтернет-мова формує окремий різновид сучасної англійської, що виник під впливом цифрового середовища

та нових форм комунікації. Інтернет-англійська загалом демонструє високу креативність і гнучкість у використанні мовних ресурсів: у ній активно формуються метафоричні значення, нові стилістичні прийоми, мовні ігри, гумористичні конструкції та «мемні» вирази, які швидко набувають популярності серед користувачів. Ця мова поєднує риси усного та письмового мовлення, часто порушуючи традиційні граматичні й стилістичні норми, що дозволяє створювати нові комунікативні ефекти та підтримувати інтерактивність онлайн-спілкування. Крім того, Інтернет-англійська характеризується високою динамічністю: її форми постійно змінюються та адаптуються до розвитку цифрових платформ, технологічних новацій і соціокультурних трансформацій, що робить її не лише засобом передачі інформації, а й інструментом формування онлайн-культури та колективних уявлень [Ріба-Гринишин, Котоус 2023, с. 94].

Основні лінгвістичні характеристики *Internet English*

Ознака	Пояснення
Широке використання неологізмів	Створення нових слів спеціально для онлайн-спілкування через афіксацію, словоскладання та поєднання слів, що відображають цифрову культуру.
Акроніми та аббревіатури	Скорочення фраз і слів для швидкого та ефективного обміну інформацією в цифровому середовищі.
Нікнейми / псевдоніми	Формування цифрової ідентичності, анонімності або альтернативного образу користувача.
Нестандартне використання літер і пунктуації	Змішування великих і малих літер, відхилення від правил пунктуації для емоційного чи стилістичного ефекту.
Використання еможі, мемів, GIF та	Передача емоцій, інтонації, контексту та створення мультимодальності тексту; меми

емотиконів	стають засобом гумору, іронії та культурних відсилань.
Спрощення граматики	Опускання пунктуації, скорочення речень та відступ від норм грамотності для швидкості та легкості сприйняття.
Лаконічність і стисливість	Тексти короткі, сконцентровані на мінімальному, але максимально ефективному обсязі інформації.
Креативність і метафоричність	Використання гумору, переносних значень, мовних ігор і мемів для створення інноваційних комунікативних ефектів.
Потреба в швидкому, ефективному спілкуванні	Онлайн-комунікація вимагає оперативності, що стимулює скорочення, спрощення та динамічне формування текстів.
Формування цифрової ідентичності	Можливість створити унікальний стиль, підкреслити приналежність до спільноти та комунікувати через індивідуальні мовні коди.
Швидкі мовні зміни в цифровому середовищі	Мультиmodalність, нові жанри, інтерактивність і поєднання письмової та усної мови сприяють появі нових мовних форм.

Таким чином, *Internet English* розглядається як повноцінна мовна варіація, яка сформувалася внаслідок розвитку цифрових технологій та нових способів комунікації. Її поява і швидке поширення мають значні наслідки для різних сфер.

В першу чергу, для мовної освіти, адже учні та студенти мають усвідомлювати, що існує не один стандартизований варіант англійської мови, а ціла низка її різновидів, серед яких мережева англійська займає дедалі помітніше місце. По-друге, це стосується викладання мови: навчальні матеріали та методики мають адаптуватися до реальності, у якій значна частина письмового та усного спілкування відбувається онлайн. По-третє,

зміни відчутні у сфері комунікацій, оскільки глобальна присутність англійської в інтернеті сприяє змішуванню мов, формуванню нових мовних норм і появі нових моделей спілкування в цифровому середовищі [Yadidya 2022].

Закономірно, що інтернет розширив функції англійської мови: вона використовується для обміну інформацією в реальному часі, коротких текстових форм, глобальної взаємодії між користувачами різних культур, а також для швидкого створення й поширення контенту. Саме тому спроби ігнорувати або заперечувати вплив *Internet English* є непродуктивними. Натомість важливо вивчати це явище, документувати його особливості та адаптовувати навчальні підходи до нових мовних умов, що формуються в цифрову епоху.

Internet English тісно пов'язаний з функціонуванням інтернет-мемів, оскільки саме цей різновид англійської мови забезпечує мовну основу для створення, поширення та інтерпретації мемів у глобальному цифровому просторі. *Internet English* функціонує як гнучкий, динамічний інструмент комунікації, що відповідає потребам швидкого та емоційно насиченого онлайн-спілкування, у межах якого меми є однією з найефективніших форм передачі смислу.

1.2 Меми в культурологічній та цифровій перспективі

Поняття «мем» з'явилося задовго до виникнення інтернету та спочатку мало наукове, а не медійне значення. Термін «мем» або «мім» увів британський біолог Р. Докінз у 1976 році, вперше розглянувши цей феномен у книзі “The Selfish Gene” («Егоїстичний ген»): «Так само, як гени поширюються в генофонді, ... міми поширюються в тому ж сенсі, переходячи з одного мозку в інший за допомогою процесу, який в широкому сенсі можна назвати імітацією» [Dawkins 2016, с. 137]. Тобто вчений запропонував цей термін для позначення одиниці культурної інформації, яка, подібно до гена,

здатна відтворюватися, передаватися та еволюціонувати. До мемів Р. Докінз зараховував ідеї, мелодії, моду, приказки, релігійні уявлення: все, що поширюється через наслідування.

Запропонована Р. Докінзом концепція мема не виникла в інтелектуальному вакуумі, а спиралася на ширший науковий контекст осмислення пам'яті, наслідування та передачі інформації. Ще на початку ХХ століття в біології та філософії формувалися уявлення про існування елементарних одиниць збереження досвіду, зокрема в працях Р. Семона, який увів поняття *mne* як біологічного сліду пам'яті [Дьолог, Король 2016, с. 25]. Хоча сам Р. Докінз зазначав, що не був обізнаний із цією термінологією, його ідея мема концептуально перегукується з ранніми спробами пояснити механізми культурної спадковості. Таким чином, поняття мема можна розглядати як продовження та переосмислення наукової традиції, що прагнула описати соціальну еволюцію через універсальні принципи відтворення, варіації та відбору.

Згідно з Оксфордським словником, слово *mne* вперше увійшло до англійської мови у 1921 році, коли праця Р. Семона була перекладена англійською під назвою «The Mneme» [Oxford English Dictionary]. Це сприяло поширенню його ідей в англійськомовному науковому середовищі та заклало основу для подальшого розвитку концепцій пам'яті та культурної спадковості.

Власне з 1988 року терміни «мем» та «меметика» зафіксовані в Оксфордському словнику англійської мови – авторитетному джерелі, що визначає нормативне вживання понять у науковій та інформаційній сферах [Oxford English Dictionary]. У ньому подається наступне визначення мему: “an element of a culture that may be considered to be passed on by non-genetic means, especially imitation” [Oxford English Dictionary]. Меметика розглядається як “the study of memes and their evolutionary dynamics для memetics” [Oxford English Dictionary]. Це формулювання підкреслює основну ідею Р. Докінза про те, що меми, подібно до генів у біології, можуть відтворюватися, передаватися й еволюціонувати, однак у сфері культури.

У інших англомовних словниках мем визначається ширше. Так, Merriam-Webster Dictionary подає два аспекти: “1. an amusing or interesting item (such as a captioned picture or video) or genre of items that is spread widely online especially through social media; 2. an idea, behavior, style, or usage that spreads from person to person within a culture” [Merriam-Webster Dictionary]. Cambridge Dictionaries Online визначає мем як “a behaviour, idea, style, etc. that is passed from one person to another, especially online” [Cambridge Dictionaries Online]. Ці визначення відображають сучасне використання терміна як у цифровому середовищі, так і в ширшому культурному контексті.

Схожу дефініцію подає Словник української мови, визначаючи мем як «одиницю культурної інформації, поширювану від однієї людини до іншої за допомогою імітації, навчання і т. п.» [Словник української мови]. Таким чином, усі наведені джерела узгоджуються в тому, що мем є основною одиницею культурної передачі, що може поширюватися й змінюватися в процесі комунікації та соціальної взаємодії. Це визначення підкреслює роль мемів у формуванні культурних наративів, підтримці соціальної пам’яті та розвитку інформаційного середовища, включно з цифровими платформами.

У цьому контексті особливе значення має книга С. Блекмор “The Meme Machine“ (1999), яка розширює ідеї Р. Докінза та детально аналізує механізми реплікації, поширення та еволюції мемів [Blackmore 1999]. Авторка визначає мем як одиницю культурної інформації, що передається від людини до людини через імітацію, навчання та соціальне спілкування. Вона підкреслює, що меми, подібно до генів у біології, можуть варіюватися, конкурувати та змінюватися під час поширення, а їхній успіх визначається здатністю бути легко запам’ятовуваними, привабливими та реплікованими. Крім того, вона розглядає меми як ключові елементи культурного дискурсу, які здатні формувати соціальну поведінку, культурні норми та інформаційне середовище, що робить її визначення однією з найвпливовіших експлікацій поняття мема в англомовній науковій традиції [Blackmore 1999].

Багато дослідників у галузі культурології, комунікацій та соціальних наук визначають мем як дискретну одиницю культурної інформації чи передачі, що бере участь у процесах культурної еволюції. Так, мем як одиниця культури поширюється між людьми через копіювання та імітацію, де важливою є роль культурних шаблонів та спільних знань для розуміння меметичних процесів у цифровому середовищі [Nissenbaum, Shifman 2018]. Проте це поняття може виступати універсальною одиницею культурної інформації, яку можна аналізувати в контексті культурної еволюції загалом, а не лише в інтернет-комунікації. Так, деякі підходи трактують мем як базовий елемент культурної передачі, що може включати ідеї, поведінку чи символи, і який є предметом дослідження в культурології, антропології та соціології [Shifman 2013].

Ж. Денисюк підкреслює, що основною характеристикою мемів є їхня «прецедентність»: більшість мемів є прецедентними феноменами, представляючи собою певні фрази, вирізані кадри чи інші форми, що відсилають до конкретного культурного контексту (подій або явищ). Таким чином, меми у стислій формі здатні передавати інформацію про первинний текст або цілу культурну чи історичну подію, а також мають специфічні конотації, які дозволяють адресату впізнати прецедентний феномен [Денисюк 2021, с. 17].

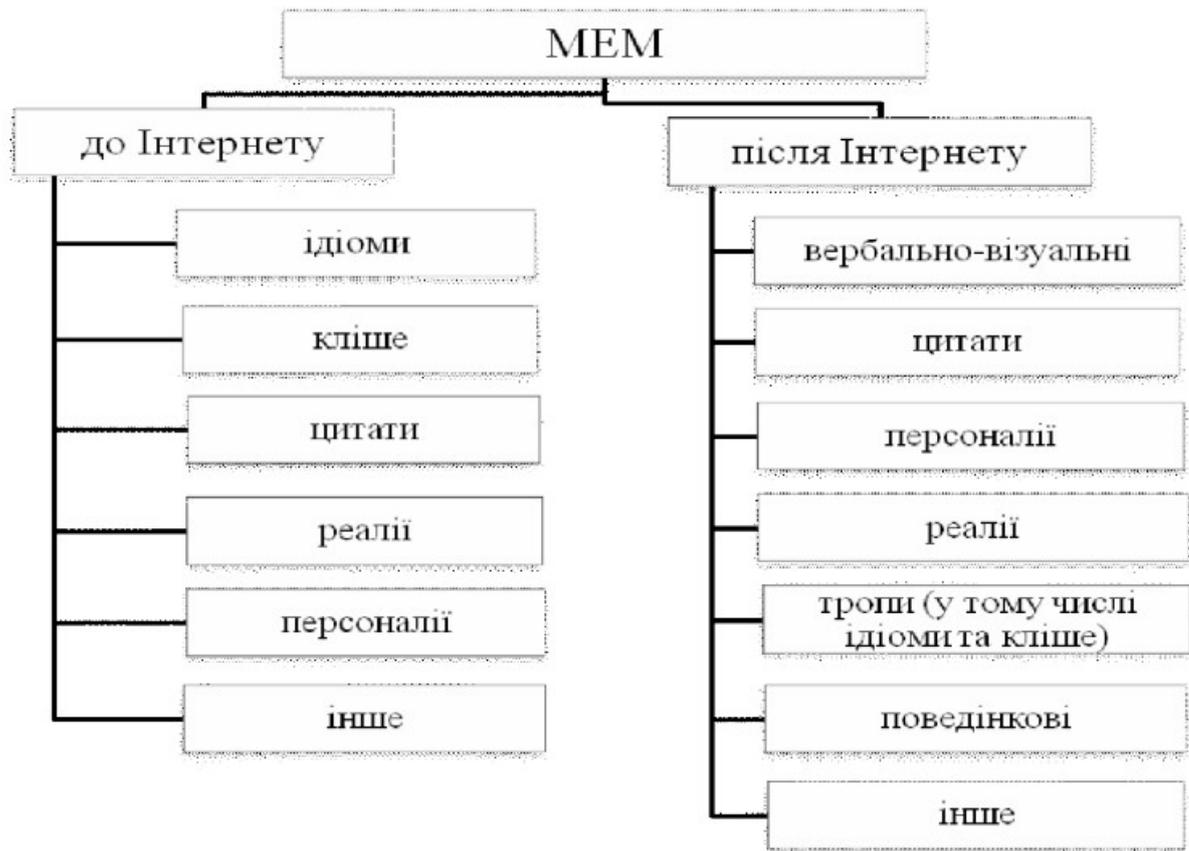
Якщо в класичному розумінні мем постає як універсальна одиниця культурної передачі (ідея, образ, модель поведінки чи символ, що відтворюється шляхом наслідування впродовж тривалого часу), то інтернет-мем є його специфічною формою, адаптованою до Інтернет-дискурсу.

Порівняння класичного мему та інтернет-мему

Параметр	Класичний мем (культурологічний)	Інтернет-мем
Об'єкт / форма	Ідеї, поведінка, символи, ритуали, приказки, мелодії, релігійні уявлення	Картинки, відео, гіфки, короткі фрази, комікси
Механізм передачі	Наслідування, навчання, усне або письмове передавання, ритуали	Репости, шерінги, соціальні мережі, цифрові платформи
Швидкість поширення	Повільна, іноді десятиліття	Дуже швидка, від кількох годин до місяців
Тривалість існування	Довготривала, століттями	Тимчасова, швидко старіє
Еволюція	Повільна адаптація до культурних змін	Швидка модифікація, адаптація під цифрові практики
Функції	Формує культурні патерни, норми, цінності; підтримує соціальну пам'ять	Розвага, гумор; соціальний або політичний коментар, вплив на цифрову культуру
Приклади	Народні приказки, релігійні вірування, музичні мотиви	Популярні мему в інтернеті

Цю різницю за темпоральним критерієм визначає О. Чернікова, виділяючи мему до ери Інтернету та після неї. На її думку, такий розподіл зумовлений тим, що з появою Інтернету сутність та вияви мемів у культурі набули абсолютно нового вигляду, а швидкість їх розповсюдження зростає в геометричній прогресії [Чернікова 2017, с. 164].

Інтернет-меми, що вперше набули популярності в пострадянському, зокрема й українському, онлайн-просторі в середині першого десятиліття XXI століття, сьогодні становлять важливу частину соціокультурної взаємодії та комунікації. Як явище інтернет-спілкування вони зародилися спочатку в японському та англомовному сегментах мережі на спеціалізованих платформах – іміджбордах (від англ. imageboard – «дошка зображень»), які були різновидом вебфорумів із можливістю додавання до повідомлень графічних файлів різного характеру. Найбільш відомою іміджбордою в Японії є Futaba Channel, тоді як в англомовному середовищі – 4chan (Фочан, Форчан) та галерея Danbooru.

Форум 4chan було створено у 2003 році Крістофером Пулом за зразком японських платформ; згодом він перевершив свій прототип за рівнем популярності та обсягом трафіку. Ресурс об'єднує близько 60 тематичних розділів та шаблонів, значна частина яких пов'язана з окремими субкультурами, зокрема аніме й мангою. Саме з 4chan походить переважна

більшість найвідоміших мемів, що поширилися у світі, і це, своєю чергою, стимулювало користувачів до створення локальних платформ, зорієнтованих на культурні особливості певних етнічних груп, регіонів або спільнот. [Wikipedia].

Перші інтернет-меми мали переважно графічний характер та являли собою схематичні зображення чоловічків або так звані «емоційні пики», які відображали певні емоції, риси характеру або типові реакції. На основі таких образів користувачі створювали аматорські короткі комікси з простим сюжетом, що відображав побутові або типові життєві ситуації. Дані меми виконували функцію емоційної саморепрезентації та слугували засобом невербальної комунікації, аналогічно до смайликів, але з більшою виразністю.

Найбільш популярні «мемо-пики» швидко стали уніфікованим інструментом спілкування в інтернет-мережі. Яскравим прикладом є мем із тайським баскетболістом Яо Міном, створений на основі відеофрагмента інтерв'ю у травні 2009 року, де спортсмен демонструє гротескно-емоційний вираз обличчя. Цей мем використовувався для іронічного або зневажливого коментування абсурдних або комічних ситуацій.

Окрему категорію становлять меми, пов'язані з феноменом тролінгу. Мем Trollface («обличчя троля») застосовується щодо користувачів, які навмисно провокують інших, ставлять заплутані запитання або іронізують над співрозмовником. Візуальний образ криво всміхненого чоловічка став символом тролінгу та закріпився як маркер провокаційної комунікативної поведінки в інтернет-спільноті.

Інший приклад – інтернет-мем «Fffuuu» (у варіаціях fuu, FFFFUUUU, fuuuuu), що зображує голову персонажа, який виражає крайній ступінь негативних емоцій – гнів, роздратування або розчарування. Зазвичай цей мем використовується в коміксах, де герой стикається з несправедливістю або абсурдною ситуацією. Вперше персонаж з'явився в коміксі, присвяченому неприємному випадку в туалеті, що демонструє побутову природу ранніх мемів.

Жіночий мем Derpina (Дерпіна) також належить до коміксної традиції. Персонаж має кілька варіацій міміки, проте найчастіше зображується косоокою або з наївною посмішкою в стилі японських смайликів (^ ^), що використовується для передачі недолугості, наївності або абсурдної поведінки.

Згодом дедалі більше мемів генерувалося на основі фотографій, випадково оприлюднених у мережі, а також кадрів телепередач та кінофільмів. Так, мем Not Bad («Непогано») з обличчям Барака Обами виник на основі фотографії, зробленої під час його візиту до Букінгемського палацу у травні 2011 року. Подібного походження є мем із американським актором Ніколасом Кейджем «Та невже?» – кадр із фільму «Поцілунок вампіра» (1988), який використовується для іронічного або саркастичного підкреслення очевидних висловлювань чи передбачуваних дій.

З розвитком інтернет-культури структура мемів ускладнювалася. Вони стали графічними елементами креолізованих текстів інтернет-комунікації, які поєднують дві основні складові: вербальну (текст) та невербальну (графіка, шрифт), формуючи цілісне смислове поле. Електронно-віртуальне середовище поширення мемів відрізняє їх від доінтернетних аналогів (реklamних плакатів, банерів) своєю масовістю, високою адресністю та здатністю швидко набувати

популярності протягом декількох днів [Денисюк 2017, с. 31].

Крім того, інтернет-меми сприяють формуванню інших жанрів, таких як демотиватори, комікси та фотожаби, завдяки технологічній доступності інструментів їх створення та поширення. Отже, найбільш популярними є

тексти й знаки, що передають максимум інформації за мінімальний час сприйняття; вони не лише активно поширюються, а й використовуються як готові смислові блоки у процесі створення нових текстів [Денисюк 2017, с. 31].

Отже, порівняльний аналіз класичного та інтернет-мему демонструє, що інтернет-мем є специфічною формою мему, адаптованою до цифрового середовища: він швидко поширюється, модифікується та виконує як інформаційні, так і розважальні функції. Перші інтернет-меми були графічними та комічними, проте з часом вони еволюціонували в складні креолізовані тексти, які поєднують вербальні та візуальні компоненти, швидко набувають масового поширення та стають основою нових жанрів постфольклору.

Меми виступають універсальними одиницями культурної передачі, що зберігають свої базові характеристики при адаптації до нових медіа та цифрових комунікаційних середовищ, що підкреслює їхню значущість для аналізу сучасної інформаційної та культурної динаміки.

1.3 Інтернет-меми: підходи до вивчення, ознаки, функції, класифікації

Поширення інтернет-мемів зумовило активізацію наукового інтересу до цього специфічного явища інтернет-комунікації та сприяло формуванню різних підходів до його осмислення. Експлікація інтернет-мему можлива з урахуванням кількох теоретичних ракурсів, які доповнюють один одного та дозволяють комплексно описати його природу.

У межах семіотичного підходу інтернет-мем розглядається передусім як знак. У такому розумінні він не зводиться до одиниці культурної інформації, що механічно копіюється, а постає як семіотична структура, яка функціонує в процесі семіозису та набуває значення лише в акті інтерпретації. Мем є матеріально зафіксованим об'єктом (зображенням, текстом, відео тощо), зміст

якого формується в конкретному соціальному й культурному контексті, а його значення залишається динамічним і змінним [Deacon 2009].

Комунікаційно-інформаційний та реплікативний підходи трактують інтернет-мем як одиницю інформації, що поширюється в цифровому середовищі шляхом копіювання, репостів та модифікацій. Мем може існувати в текстовій, візуальній, аудіовізуальній або комбінованій формах, а його життєздатність визначається швидкістю поширення та здатністю до варіативного відтворення. У цьому контексті важливу роль відіграє спільнота користувачів, яка визначає, які меми закріплюються в цифровій культурі та набувають статусу масових [Diaz 2013].

Ці положення розвиває Л. Шифман, наголошуючи, що інтернет-меми є формою культурної інформації, яка передається між людьми й з часом перетворюється на спільне соціальне явище. Хоча їх поширення відбувається на мікрорівні між окремими користувачами, меми мають вплив і на макрорівень, формуючи уявлення, цінності та моделі поведінки соціальних груп. Активне використання мемів є характерною рисою культури Web 2.0, заснованої на створенні та поширенні користувацького контенту, де практики імітації та реміксу стають ключовими механізмами культурної участі [Shifman 2013].

З позицій когнітивного підходу інтернет-мем постає як форма смислового скорочення, що апелює до спільних фонових знань, культурних кодів і когнітивних схем адресата. Завдяки цьому мем здатний передавати складні ідеї в лаконічній формі та бути швидко розпізнаним і зрозумілим для учасників комунікації. Саме впізнаваність і повторюваність культурних шаблонів забезпечують ефективність меметичної комунікації [Shifman 2013].

Дискурсивний підхід дозволяє розглядати інтернет-меми як елементи цифрового дискурсу, що беруть участь у конструюванні соціальної реальності. Мем у цьому контексті виступає не лише засобом гумору, а й інструментом оцінки, критики та інтерпретації подій, осіб або явищ. Особливо виразно ця функція проявляється в політичному, соціальному та медійному дискурсах, де

меми здатні закріплювати певні наративи й впливати на громадську думку [Milner 2016].

Прагматичний підхід акцентує увагу на комунікативних намірах користувачів, для яких мем є інструментом досягнення певного ефекту – іронії, сарказму, солідаризації або дистанціювання. Значення мему в цьому випадку визначається не лише його формою, а й ситуацією спілкування та очікуваннями адресата, що підкреслює його контекстуальну зумовленість [Milner 2016].

Соціокультурний підхід розглядає інтернет-меми як маркери групової ідентичності та елементи символічного капіталу спільнот. Меми допомагають окреслювати межі «свого» і «чужого», формують відчуття належності до певної соціальної, професійної чи вікової групи та сприяють відтворенню культурних норм і цінностей у цифровому середовищі [Nissenbaum, Shifman 2018].

Окремої уваги заслуговує медіадослідницький підхід, представлений у працях Д. Рашкоффа, який трактує меми як «медіавіруси» – інформаційні утворення, здатні швидко поширюватися каналами мас-медіа та Інтернету й впливати на масову свідомість. Науковець підкреслює, що меми можуть актуалізувати соціально значущі теми, змінювати громадську думку та стимулювати колективні реакції, виконуючи важливу роль у сучасній медіакulturі [Rushkoff 2003].

Таким чином, поєднання семіотичного, комунікаційно-інформаційного, когнітивного, дискурсивного, прагматичного, соціокультурного та медіадослідницького підходів дозволяє розглядати інтернет-мем як багатовимірний феномен цифрової культури – одночасно носій смислу, інструмент комунікації та динамічний елемент соціальної взаємодії.

Закономірно, що меми підлягають класифікації за кількома рівнями. По-перше, виокремлюють мемплекси (від англ. *memplex* – «меметичний комплекс») – масштабні культурні утворення, які поєднують взаємопов'язані меми в цілісну систему та наділяються певним соціальним значенням. По-

друге, виділяють локальні меми, що функціонують як структурні складники мемплексів і пов'язані між собою внутрішніми смисловими зв'язками. По-третє, говорять про медіадеми, які поширюються за допомогою масових каналів комунікації – преси, радіо, телебачення та Інтернету [Приходько 2021, с. 295].

З огляду на формальні ознаки, дослідники також пропонують поділ мемів на три основні групи. До першої належать креолізовані меми (комплексні), що поєднують зображення та текст, тому утворюють смислово єдину систему з кількох рівнів – вербального, візуального та музично-звукового. Подібні меми нерідко стають джерелом «крилатих» висловів, які з часом набувають самостійного існування та циркулюють у соціальних мережах уже як текстові меми з нульовим рівнем креолізації. Другу групу становлять власне текстові меми (вербальні), що можуть походити від креолізованих зразків або мати незалежну етимологію. Здебільшого це окремі слова, словосполучення чи речення з усталеними граматичними ознаками, хоча трапляються й розширеніші форми. Межі цього явища є доволі умовними, адже такі меми можуть розглядатися як у культурному, так і в суто мовному вимірах. Також окрему групу становлять ілюстративні інтернет-меми (невербальні) представлені зображеннями реальних людей, казкових персонажів, кіногероїв, тварин тощо. Однією з основних причин їх популярності є відсутність невербальних засобів у знаково-текстовому типі віртуального спілкування, що збіднює його емоційну складову та ускладнює адекватне передавання інформації [Дзюбіна 2016, с. 375].

Також дослідниками пропонується поділ інтернет-мемів за ступенем креолізації тексту, що дозволяє розрізнити, наскільки комплексно мем інтегрує вербальну та невербальну складові. 1. Інтернет-меми з нульовою креолізацією: мем, що містить лише вербальний компонент (текст без візуального супроводу), де комічний ефект створюється виключно мовними засобами. 2. Інтернет-меми з частковою креолізацією: мем, де текст є відносно автономним, а образ або інший невербальний компонент допоміжний.

Комічний ефект створюється головним чином словами, але підсилюється зображенням. 3. Інтернет-меми з повною креолізацією: мем, що інтегрує вербальні та невербальні компоненти нерозривно – без одного з них зрозуміти мем неможливо. Комічний ефект виникає саме завдяки взаємодії цих двох складових [Sodel 2023, с. 167].

Л. Шифман розглядає інтернет-меми як групи цифрових об'єктів, що пов'язані спільними характеристиками змісту, форми або позиції. Дослідниця пропонує класифікувати меми за трьома ключовими параметрами: змістом (content), формою (form) та позицією (stance). Зміст охоплює ідеї та теми, які транслює мем; форма стосується матеріального втілення (зображення, відео, текст, шаблон); позиція відображає ставлення автора до повідомлення (іронія, сарказм, критика, солідарність). У цьому підході інтернет-мем визначається не як окремий об'єкт, а як сукупність варіацій, об'єднаних спільною комунікативною логікою [Shifman 2013].

Поширеною є також класифікація за ступенем варіативності та участі користувачів. За цим підходом розрізняють статичні меми, які поширюються переважно без змін, і динамічні меми, що передбачають активну модифікацію шаблону користувачами. Динамічні меми є відкритими до інтерпретацій і залучають аудиторію до співтворення, що робить їх особливо характерними для цифрової культури [Nissenbaum, Shifman 2018].

Важливою є також функціональна класифікація мемів. Так, меми розрізняються за їхньою комунікативною функцією: гумористичні, сатиричні, політичні, ідентифікаційні та конфліктні. У такому підході інтернет-мем розглядається як інструмент соціальної взаємодії, за допомогою якого користувачі конструюють групову ідентичність, висловлюють позицію або беруть участь у публічних дебатах [Milner 2016].

О. Зінченко висловлює схожу думку, розділяючи інтернет-меми на глобальні, що зрозумілі широкому колу, та локальні, що для власної «життєдіяльності» потребують специфічної обізнаності (геймерські, хакерські, наукові, фахові). Також дослідниця пропонує поділ за домінантною

тематикою: політичні, суспільні, спортивні, медичні, педагогічні, психологічні, меми про особисте життя тощо [Зінченко 2017, с. 62].

Класифікація інтернет-мемів

Критерій класифікації	Типи інтернет-мемів	Характеристика
За формою подання	Текстові	Ґрунтуються переважно на вербальному компоненті (слогани, фрази, хештеги).
	Візуальні	Статичні зображення або ілюстрації без тексту чи з мінімальним текстовим супроводом.
	Креолізовані	Поєднують візуальний та текстовий компоненти, є найбільш поширеними.
	Відеомеми / GIF-меми	Динамічні меми, що використовують короткі відеофрагменти або анімацію.
	За тематикою	Політичні
Воєнні		Відображають події війни, образи ворога й союзника, героїзацію або сатиру.
Соціальні		Реагують на суспільні проблеми та колективний досвід.
Культурні		Апелюють до традицій, символів, літератури, музики, масової культури.
За функціями		Комунікативні
	Емоційно-експресивні	Передають емоції (іронію, сарказм, співчуття, гнів).
	Персуазивні	Використовуються для впливу на погляди та переконання адресата.

	Ідентифікаційні	Сприяють формуванню групової та національної ідентичності.
За способом поширення	Вірусні	Швидко та масово поширюються в цифровому середовищі.
	Нішеві	Орієнтовані на обмежене коло користувачів або спільнот.
За ступенем трансформації	Оригінальні	Первинні мему з унікальним змістом і формою.
	Реміксовані	Модифіковані версії наявних мемів із новим контекстом.
	Мемплекси	Комплекси взаємопов'язаних мемів, об'єднаних спільною темою або ідеєю.

Аналіз класифікацій інтернет-мемів підводить до визначення основних його характеристик та ознак.

Для інтернет-мемів характерні такі ознаки: вірусність, тобто здатність до стрімкого поширення в мережі; реплікативність, що виявляється у відтворюваності та багаторазовому копіюванні; емоційність, спрямована на виклик і передачу певних емоцій; серійність, яка полягає у створенні низки споріднених за тематикою та ідеєю мемів; мімікрія, тобто стилізація під різні жанри (карикатуру, плакат, комікс, листівку, кулінарний рецепт тощо); мінімалізм форми, що полегшує поширення, сприйняття й декодування змісту; полімодальність, пов'язану з використанням вербального та візуального каналів; актуальність, зумовлену прив'язкою до конкретного соціального чи культурного контексту; гумористичність, медійність і творчий характер [Приходько 2021, с. 296].

Інтернет-мем є семіотично ускладненим текстом, що виникає та функціонує в межах інтернет-комунікації й характеризується здатністю до спонтанного та швидкого поширення різними каналами цифрової взаємодії. Його лаконічність, висока інформаційна насиченість та універсальність

зумовлюють використання мемів як структуроутворювальних елементів інших, семіотично складніших форм масової культури, зокрема демотиваторів, коміксів, фотожаб тощо. Вагоме значення мають також комічний потенціал мему, можливість його багаторазових креативних трансформацій та наповнення актуальними для користувачів змістами й новими контекстами [Теглівець 2022, с. 25].

Водночас дослідниця відокремлює низку змістових характеристик мему: він має містити корисну інформацію, бути цікавим для адресата, подавати актуальний матеріал у гумористичній та нестандартній формі, а також не нав'язуватися реципієнтові, зберігаючи ефект добровільного сприйняття [Теглівець 2022, с. 26].

Інші дослідники уточнюють дані характеристики та додають ще деякі ознаки, притаманні інтернет-мемам. По-перше, мем має гумористичну спрямованість і базується на переосмисленні дійсності. По-друге, він імітує комунікативний акт, створюючи ілюзію діалогічної взаємодії, хоча за своєю природою залишається монологічним. По-третє, мем орієнтований на формування відчуття колективності, оскільки його зміст зазвичай поділяється більшістю та сприймається як репрезентація загальної думки. Крім того, мем є релевантним насамперед для тих реципієнтів, чиї особистісні характеристики та досвід корелюють із його змістом [Чаплак, Чуйко 2022].

За спостереженнями Т. Поди, інтернет-мем характеризується низкою специфічних рис. Зокрема, він не має чітких часових обмежень і здатен тривалий час функціонувати в цифровому просторі. Мем акумулює значно ширший обсяг смислів та інформації, ніж це видається на поверхневому рівні сприйняття. У процесі свого побутування його значення зазнає змін і трансформацій, тоді як у первинному вигляді часто зберігається лише ситуативний аспект інтерпретації. Водночас форма мема залишається відносно стабільною, хоча й допускає певні варіативні модифікації [Пода 2017, с. 118].

Слід зауважити, що полімодальність інтернет-мемів є наслідком загальної полімодальності інтернет-комунікації. Надлишок різнотипної інформації, яку споживає сучасний користувач мережі, з часом ускладнює сприйняття повідомлень без візуальної підтримки, що й зумовлює домінування образної складової в структурі інтернет-мемів.

Англомовні дослідження виділяють низку додаткових характеристик інтернет-мемів, що уточнюють їхню природу та функціонування у цифровому середовищі. По-перше, меми майже завжди спираються на попередні тексти, образи або культурні коди, відсилаючи до фільмів, телешоу, політичних подій, новин чи інших мемів. Така інтертекстуальність забезпечує їхню впізнаваність та ефективність, оскільки для коректного сприйняття мему адресат повинен володіти певним рівнем культурної компетентності [Knobel, Lankshear 2007].

Важливо, що меми є продуктом культури участі (*participatory culture*), де користувачі не лише споживають контент, а й активно його переосмислюють, змінюють та поширюють. Життєвий цикл мему залежить від його сприйняття та трансформації спільнотою, що підкреслює партиципаторний характер цього явища [Jenkins, Ford & Green 2013].

Ще однією визначальною рисою інтернет-мемів є варіативна стабільність (*stable variability*): мем поєднує відносну сталість форми чи шаблону із змінністю змісту, що дозволяє його легко впізнавати й водночас адаптувати до нових соціокультурних або комунікативних контекстів [Shifman 2013].

Соціальна індексальність інтернет-мемів проявляється у здатності відображати належність користувача до певної спільноти, субкультури або ідеології. Використання мему сигналізує про спільні знання, цінності або позицію та виконує функцію маркера «свій / чужий» [Wiggins, Bowers 2015].

Важливою є ідеологічна навантаженість мемів: навіть гумористичні матеріали можуть транслювати політичні установки, соціальні стереотипи чи ціннісні орієнтири, виступаючи інструментом символічної боротьби у цифровому просторі [Phillips, Milner 2017].

Окремо підкреслюється афективний потенціал мемів та їхня емоційна заразність (affective contagion). Вони здатні швидко передавати емоційні стани – обурення, іронію, солідарність, страх або радість, що пояснює їх вірусний потенціал та здатність мобілізувати масові реакції [Paracharissi 2015, с. 68].

Закономірно, що меми також відзначаються контекстуальною крихкістю (context collapse). Значення мему може змінюватися або втрачатися при виході за межі первинного комунікативного або культурного контексту: те, що зрозуміле у межах однієї спільноти, може стати неоднозначним або конфліктогенним у іншій середовищі [Phillips, Milner 2017].

Основні ознаки інтернет-мему

Ознака інтернет-мему	Коротка характеристика
Вірусність	Здатність до швидкого й масового поширення в цифровому середовищі.
Реплікативність	Багаторазове копіювання та модифікація зі збереженням упізнаваного ядра.
Полімодальність	Поєднання вербальних і візуальних компонентів.
Креолізованість	Інтеграція тексту й зображення різного ступеня (нульова, часткова, повна).
Мінімалізм форми	Лаконічність і простота подачі, що полегшує сприйняття.
Гумористичність / емоційність	Орієнтація на виклик емоцій, іронії, сатири.
Актуальність	Прив'язаність до конкретного соціального або культурного контексту.
Інтертекстуальність	Відсилання до інших текстів, образів, подій і культурних кодів.
Варіативна стабільність	Сталість шаблону за умови змінного змісту.
Соціальна	Маркер групової ідентичності та належності

індексальність	(«свій / чужий»).
Партиципаторність	Активна участь користувачів у творенні та поширенні мемів.
Контекстуальна зумовленість	Значення мему залежить від ситуації спілкування та аудиторії.

Отже, сукупність наведених ознак свідчить про те, що інтернет-мем функціонує не лише як форма розважального контенту, а як ефективний інструмент цифрової комунікації. Його вірусність, реплікативність, полімодальність та контекстуальна зумовленість забезпечують швидке поширення смислів, тоді як гумористичність, інтертекстуальність та соціальна індексальність сприяють емоційному залученню аудиторії та формуванню спільних інтерпретацій. У результаті основною функцією та водночас метою інтернет-мему є актуалізація емоційної реакції адресата й надання повідомленню виразної емоційної модальності, що значно підвищує рівень його запам'ятовування та сприяє активному поширенню закладеного змісту або навіть навмисно акцентованої смислової порожнечі [Соседко 2019, с. 118]. Саме через емоційне забарвлення мем забезпечує передавання та актуалізацію соціально значущих смислів у лаконічній, впізнаваній і доступній формі, водночас впливаючи на сприйняття подій, явищ і цінностей у межах певної спільноти або цифрового дискурсу.

Прикметно, що залежність мему від емоційної актуальності, контексту сприйняття та активної участі користувачів зумовлює обмеженість і нестабільність його існування. Мем, будучи чутливим до змін соціального, культурного й комунікативного контекстів, швидко втрачає релевантність або зазнає смислових трансформацій, що актуалізує проблему його життєвого

циклу – виникнення, піку популярності, поступового згасання або переосмислення в нових умовах цифрового дискурсу.

З огляду на динамічний характер життєвого циклу інтернет-мему, доцільним є виокремлення його основних функцій, які реалізуються залежно від комунікативного контексту, соціальних потреб спільноти та прагматичних намірів користувачів. На основі проаналізованих робіт дослідників, виділяємо наступні функції інтернет-мему, що представлені у таблиці.

Функції інтернет-мему

Функція	Зміст функції
Комунікативна	Забезпечує передачу смислів у лаконічній, впізнаваній формі та сприяє швидкому обміну інформацією в цифровому середовищі.
Емоційна (афективна)	Спрямована на актуалізацію емоційної реакції адресата, підвищує запам'ятовуваність і вірусний потенціал мему.
Гумористична / сатирична	Реалізується через іронію, пародію й сатиру, сприяє переосмисленню соціальної дійсності та зниженню комунікативної напруги.
Ідентифікаційна	Виконує роль маркера групової належності, сигналізує спільні знання, цінності та досвід («свій / чужий»).
Дискурсивна	Бере участь у формуванні та відтворенні соціального й медійного дискурсу, закріплює певні наративи та інтерпретації подій.
Ідеологічна	Транслює соціальні, політичні й ціннісні установки, навіть у гумористичній формі.
Партиципаторна	Стимулює активну участь користувачів у створенні, трансформації та поширенні мемів у цифровому середовищі.

Таким чином, інтернет-мем є багатовимірним явищем цифрової культури, поєднуючи носій смислу, засіб комунікації та елемент соціальної

взаємодії. Він актуалізує емоції адресата та передає соціально значущі смисли у лаконічній і впізнаваній формі, впливаючи на сприйняття подій і цінностей у цифрових спільнотах. Через комунікативну, емоційну, гумористичну, ідентифікаційну, дискурсивну, ідеологічну та партиципаторну функції меми набувають вірусності, впізнаваності та соціальної значущості, що визначає їхній динамічний життєвий цикл.

РОЗДІЛ 2

ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АНГЛОМОВНИХ МЕМІВ У ВОЄННОМУ ДИСКУРСІ

2.1 Воєнний дискурс сучасної російсько-української війни як контекст англомовних мемів

У сучасному медійному просторі воєнний дискурс посідає одне з центральних місць, зважаючи на зростання кількості збройних конфліктів та їх активне висвітлення в цифрових комунікативних середовищах. Соціальні мережі та онлайн-платформи стали не лише каналами інформування, а й просторами інтерпретації, оцінювання та переосмислення воєнних подій. У цьому контексті особливого значення набувають меми як форма масової комунікації, що поєднує вербальні й візуальні засоби та здатна швидко реагувати на актуальні події.

Воєнний дискурс виступає смисловим тлом англомовних мемів, визначаючи їхню тематику, лексику, стилістику та прагматичну спрямованість. Через іронію, сарказм або емоційно забарвлені образи меми не лише відображають реалії війни, а й формують суспільне ставлення до неї, транслиують політичні наративи та культурні коди. Аналіз воєнного дискурсу як контексту функціонування англомовних мемів дає змогу простежити механізми створення смислу, а також виявити взаємозв'язок між мовними засобами, візуальними елементами та соціально-політичними чинниками.

Згідно з класичним підходом Т. ван Дейка, воєнний дискурс є сукупністю текстів та висловлювань, які репрезентують збройний конфлікт через опозицію «ми – вони», підкреслюючи позитивну самопрезентацію власної групи та негативну репрезентацію іншої сторони, що має значний вплив на колективну свідомість і суспільні наративи [Dijk 1998].

П. Чилтон визначає воєнний дискурс як форму стратегічної комунікації, у якій мовні засоби використовуються для конструювання уявлень про загрозу, безпеку та легітимність військових дій, з активним залученням метафор, просторових опозицій і емоційно маркованої лексики [Chilton 2004, с. 19].

У контексті медіадосліджень воєнний дискурс постає динамічним медіапростором, у якому поєднуються офіційні, журналістські та користувацькі форми комунікації, що спільно формують суспільне розуміння війни, зокрема в цифрових та візуальних форматах [Hoskins, O'Loughlin 2010].

У ґрунтовній праці “War Discourse” А. Годжеса зазначається, що «вивчення воєнного дискурсу охоплює багато перехресних галузей, об'єднаних інтересом до мови та соціальної взаємодії, зокрема лінгвістику, риторику та комунікативні студії» [Hodges 2015]. Це підкреслює міждисциплінарний характер досліджень воєнного дискурсу, оскільки аналіз мови в умовах війни потребує врахування як формальних лінгвістичних структур, так і соціокультурних контекстів, у яких ця мова функціонує. Аналізуючи воєнний дискурс, дослідник виокремлює кілька ключових елементів, характерних для цього типу комунікації. Перш за все, риторика заклику до війни спрямована на мобілізацію населення та легітимацію конфлікту, використовуючи емоційно забарвлені й символічно значущі висловлювання. По-друге, дискурсивне конструювання соціальних ідентичностей формує уявлення про «своїх» та «чужих», часто через маркування ворога або героїзацію власної сторони, що підсилює колективну солідарність і підтримку військових дій. По-третє, використання мовних засобів легітимації дозволяє виправдати воєнні дії з моральної та правової точок зору, наприклад через апеляції до захисту цінностей, прав людини або національної безпеки [Hodges 2015]. Таким чином, воєнний дискурс виступає не лише як засіб передачі інформації, а й як інструмент впливу на суспільну свідомість, формування політичних установок та мобілізації масової підтримки під час збройних конфліктів.

На думку І. Стаднік, воєнний дискурс є результатом політичного, соціокультурного, психологічного та історичного процесів, що реалізується у вигляді воєнно-художньої літератури, воєнної публіцистики, воєнно-політичних матеріалів, створених групою суб'єктів або окремими суб'єктами. Вони є воєнними тільки за своєю тематикою, та загалом мають риси притаманні всім суспільно-політичним, публіцистичним та художнім текстам, де останні наділені спроможністю естетично перетворювати дійсність крізь призму внутрішнього стану та авторської майстерності в художньо завершене ціле. Таке ціле реалізується у вигляді художніх поетичних текстів, яким притаманна подієва, соціальна, психологічна, образна та поетична інформація, що сприймаються свідомістю читача згідно з його системою цінностей. Також до воєнних матеріалів можна віднести науково-технічні матеріали, пов'язані з життям та діяльністю збройних сил, що також входять до складових елементів воєнного дискурсу [Стаднік 2016, с. 64].

Згідно з визначенням М. Хар, «воєнний дискурс націлений не тільки відображати життя війська, але й воєнні події та повсякденні реалії, предмети та явища. Їх характеризують за допомогою засобів стилістики, неологізмів, мовної гри, евфемізмів, щоб уникнути негативних конотацій та пом'якшити розповіді, пов'язані з загибеллю людей, руйнуваннями інфраструктури, що притаманні дискурсу війни» [Хар 2014, с. 161].

Певну типологічну характеристику цьому дискурсу надає І. Царьова, зауважуючи, що «до розряду воєнного дискурсу належить дискурс військових про війну (жанр «доповіді» або «зведення»), політиків про війну (різновид політичного дискурсу в жанрі «інтерв'ю»), дискурс засобів масової інформації, що висвітлюють воєнні дії, частково – дискурси освітній, національний, гендерний, філологічний тощо. Зміст дискурсу концентрується навколо деякого «опорного» концепту, званого «топіком дискурсу» або «дискурсним топіком» (наприклад, дискурс війни на Донбасі, дискурс Кримської війни тощо). Аналіз лінгвальних та екстралінгвальних складників у сукупності своїй дає змогу систематично вивчити й описати різноманітні

структури та стратегії, характерні для військового дискурсу [Царьова 2023, с. 111].

Основні характеристики воєнного дискурсу

Категорія	Характеристика
Міждисциплінарність	Охоплює лінгвістику, риторику, комунікативні студії; аналізує мовні структури та соціокультурні контексти.
Метафори та емоції	Використання метафор, просторових опозицій, емоційно забарвлених слів для формування уявлень про загрозу та легітимність дій.
Опозиція «ми – вони»	Позитивна самопрезентація власної групи та негативна репрезентація іншої сторони; вплив на колективну свідомість.
Медіа-контекст	Поєднання офіційних, журналістських та користувацьких форм комунікації; меми як швидкий інструмент інтерпретації подій.
Функції впливу	Формування політичних установок, мобілізація підтримки, легітимація дій під час конфліктів.
Типи текстів	Воєнно-художня література, публіцистика, воєнно-політичні та науково-технічні матеріали; відображають подієву, соціальну та психологічну інформацію.
Стилістика та мова	Використання неологізмів, евфемізмів, мовної гри; пом'якшення негативних конотацій та передача складних воєнних реалій.
Типологія дискурсу	Військові доповіді, політичні інтерв'ю, ЗМІ, частково освітній, національний, гендерний, філологічний; концентрація навколо «дискурсного топіка».

Вербально-візуальний взаємозв'язок	Синтез мовних та візуальних елементів у медіа та мемах формує смислові конструкції та соціально-політичні наративи.
---	---

В межах нашого дослідження ми розглядаємо саме воєнний дискурс сучасної російсько-української війни з її активною фазою, що припадає на лютий 2022 року.

Ми погоджуємося з думкою, що до повномасштабного вторгнення Російської Федерації в 2022 році український воєнний дискурс мав переважно інформаційно-аналітичний характер. Він формувався на фоні тривалого конфлікту з 2014 р. і залишався обмеженим професійною та публічною сферою, з нейтральним або стриманим емоційним забарвленням. Військова тематика висвітлювалася здебільшого у політичних, аналітичних чи спеціалізованих текстах, без домінування у масовій комунікації [Halasa 2024, с. 81].

Після 24 лютого 2022 р. дискурс зазнав радикальної трансформації: він став мобілізаційним, емоційно насиченим і консолідуєчим, відображаючи національні цінності, опір та колективну ідентичність. Зросла роль імперативних формулювань, закликів до дії, нової військової лексики та неологізмів. Тексти перестали бути лише інформаційними, вони активно формують наративи про стійкість, боротьбу та солідарність суспільства в умовах війни [Halasa 2024, с. 81].

Варто зазначити, що сучасний воєнний дискурс проявляється не лише у традиційних медіа та офіційних текстах, а й у цифрових формах комунікації, зокрема у мемах. Меми виконують роль відзеркалення соціальних настроїв, служать інструментом емоційної підтримки, консолідації суспільства та своєрідною формою боротьби, транслуючи опір, критику та наративи війни у доступній та поширюваній формі.

У своїй статті “Digital Defiance: Memetic Warfare and Civic Resistance” Т. Мунк розглядає воєнний дискурс в цифровому середовищі як активне поле

інформаційної боротьби, де соціальні мережі та онлайн-комунікація стають своєрідним полем бою сучасних збройних конфліктів. У центрі уваги дослідження – феномен *memetic warfare* (меметична війна) у контексті російсько-українського конфлікту, що розгортається не лише на фронті, але й у цифровому просторі. Авторка окреслює воєнний дискурс як складну взаємодію інформаційної війни, маніпуляції, гумору та опору, де меми виступають інструментами не просто розважального контенту, а політичного та ідеологічного впливу [Munk 2024, с. 506].

На думку дослідниці, сучасна війна невіддільна від боротьби за контроль над інформацією та її сприйняттям: державні та недержавні актори конструюють «фальшиві реальності» через дезінформацію, що авторка називає інформаційним забрудненням (*information pollution*). Маскіровка та інші тактики стратегічної маніпуляції стають частиною цифрової війни, що впливає на глобальні наративи та розуміння самої війни. У відповідь виникає меметична війна – онлайн-кампанії мемів, що використовують сарказм, іронію й гумор для протидії дезінформації та формування альтернативних наративів.

Ключовою частиною дослідження є аналіз діяльності “North Atlantic Fellas Organization (NAFO)” – децентралізованого руху, який через меми на платформі X (Twitter) активно протистоїть прокремлівським наративам та інформаційній агресії. Т. Мунк використовує цифрову етнографію, семіотичний аналіз та контекстуальний дискурс-аналіз, щоб показати, як меми стають засобом «громадянського опору» (*civic resistance*): вони не лише протидіють пропаганді, а й будують альтернативні смисли, формують спільні культурні коди та сприяють критичному мисленню аудиторії.

Таким чином, воєнний дискурс в інтернеті виходить за межі традиційної політичної риторики: він включає як державні медіа, так і активність мережеских спільнот, де меми виконують функцію дискурсивних інструментів впливу, спрямованих на зміну сприйняття конфлікту та боротьбу з інформаційною маніпуляцією [Munk 2024, с. 519].

В іншій роботі досліджується проблема функціонування мемів на платформі Twitter як засіб впливу на міжнародні наративи війни, зокрема через англomовні меми й наративи, що резонують за межами України. Автори збирають великі масиви даних меметичного контенту й демонструють, що твіти з певними наративами (наприклад, наратив «жертви» чи «ворога») отримують значно більше репостів, що свідчить про їхню ефективність як інструменту цифрової комунікації та впливу на глобальну аудиторію. Попри фокус на Twitter, де домінують англomовні акаунти та аудиторії, робота дозволяє зрозуміти механізми меметичної війни як частини сучасних інформаційних кампаній [Mejova, Capozzi, Monti & Morales 2025].

У публікації Н. Сивак здійснюється комплексний аналіз мемів як повноцінного компонента інформаційної війни, з акцентом на їхню функціональну роль у формуванні міжнародних наративів, здійсненні контрпропаганди та підтримці морального духу як внутрішньої, так і зовнішньої аудиторії. Особливу увагу автор приділяє англomовним мемам, що циркулюють у соціальних мережах і цифрових платформах та стають складовою операцій в інформаційному середовищі (Operations in the Information Environment, OIEs). У цьому контексті меми розглядаються не лише як спонтанні прояви користувачької творчості, а як інструменти символічного впливу, здатні транслювати стратегічні меседжі у стислій, емоційно насиченій та легко поширюваній формі [Syvak 2025].

Автор детально аналізує, яким чином меметична активність сприяє конструюванню позитивних образів української героїчності, нормалізації досвіду війни для західної аудиторії, знеціненню та висміюванню ворога, а також використанню самоіронії й гумору як засобів психологічної стійкості та асиметричного інформаційного опору [Syvak 2025]. Окремо підкреслюється здатність мемів швидко адаптуватися до поточних подій і резонувати з актуальними культурними кодами глобального інформаційного простору.

Ця робота пропонує розгорнуту категоризацію меметичних стратегій, окреслюючи їхню тактичну доцільність у межах сучасного конфлікту, а також демонструє, як меми можуть виконувати функції мобілізації, фреймінгу подій і підтримки домінантних наративів. Водночас автор наголошує на проблемах контролю, фрагментарності та непередбачуваності меметичних кампаній, що ускладнює їхнє цілеспрямоване використання в офіційних інформаційних операціях. Саме ці аспекти роблять дослідження Н. Сивак важливим джерелом для розуміння ролі англomовних мемів у структурі сучасних інформаційних війн та воєнного дискурсу загалом.

Особливої уваги заслуговує стаття «“Unleash the hounds!”: NAFO’s memetic war narrative on the Russo-Ukrainian conflict», у якій розглянуто North Atlantic Fella Organization (NAFO) як новий тип недержавного актора інформаційної війни, що функціонує переважно в англomовному цифровому середовищі. Автори наголошують, що NAFO не є просто мем-спільнотою, а децентралізованим рухом цифрового активізму, який використовує гумор, іронію та сатиру як інструменти стратегічної комунікації [Johais, Meis 2024].

Ключовим поняттям статті є «гіпермеметична агресія», під якою автори розуміють масове, повторюване та швидке поширення мемів з метою підризу проросійських наративів. Меми NAFO функціонують як політично навантажені сигнали, що водночас: 1) висміюють російську пропаганду; 2) демонструють солідарність з Україною; 3) мобілізують англomовну аудиторію до інформаційного спротиву.

Особливістю NAFO є те, що спільнота не має централізованого керівництва, але водночас демонструє високу узгодженість меметичних наративів. Це дозволяє розглядати NAFO як форму колективної дискурсивної дії [Johais, Meis 2024].

Ілюстративний аналіз деяких мемів NAFO:

1. Типовий NAFO-мем із персонажем Shiba Inu (“fella”)

2. Мем “Unleash the Hounds”

Перший мем зображує дружнього собаку у військовій амуніції, що контрастує з темою війни, таким чином створюючи іронічний ефект демілітаризації страху. Його функціями названо: нормалізацію участі цивільних у цифровому спротиві; створення «меметичної армії» без формальної ієрархії [Johais, Meis 2024].

Фраза з другого мему “Unleash the Hounds” є культурною алюзією (Shakespeare), що робить мем зрозумілим для англомовної аудиторії. Візуально мем зазвичай містить групу NAFO-персонажів, що символізує масову реакцію спільноти на проросійський контент. Його функції: сигнал мобілізації; демонстрація кількісної переваги в інформаційному просторі; психологічний тиск через гумор, а не пряму агресію [Johais, Meis 2024].

Автори статті трактують подібні меми як приклад наративної мобілізації, де кожен користувач може долучитися до інформаційної атаки шляхом репосту або реміксу. Таким чином, англомовні меми розглядаються не як вторинний культурний продукт, а як інструмент символічної та лексико-стилістичної боротьби.

Водночас аналіз англomовних мемів як елементу міжнародного інформаційного простору потребує врахування механізмів їхнього походження та первинної циркуляції. Значна частина мемів, що згодом набувають англomовної форми та виходять на глобальний рівень, виникає у локальному українському медіасередовищі як реакція на конкретні події війни. Саме ці меми, адаптовані або перекладені англійською мовою, починають функціонувати в міжнародному інформаційному просторі, транслюючи українські наративи для зовнішньої аудиторії.

У цьому контексті важливими є українomовні наукові праці, що досліджують меми періоду сучасної російсько-української війни як інструмент інформаційної боротьби, формування колективної ідентичності та контрпропаганди. Хоча фокус цих досліджень здебільшого спрямований на український сегмент цифрової комунікації, вони дозволяють простежити механізми створення, семантичного наповнення та поширення мемів, які згодом можуть бути інтернаціоналізовані та інтегровані в англomовний воєнний дискурс.

Таким чином, звернення до україномовних досліджень меметичної комунікації доповнює аналіз англomовних мемів, окреслюючи шлях трансформації локальних мемів у глобальні та дозволяючи розглядати меми як динамічний феномен, що функціонує на перетині національного та міжнародного інформаційного просторів.

Одним із найвідоміших прикладів інтернаціоналізації українських мемів є вислів «Русській военний корабль, іди на х*й», що виник у перші дні повномасштабного вторгнення після подій на острові Зміїний. Мем швидко був перекладений англійською мовою (“Russian warship, go f** yourself”) і став символом українського спротиву в міжнародному медіапросторі, з’являючись у мемах, плакатах, графіті та публікаціях західних ЗМІ [Журавська 2022, с. 24].

Широкого міжнародного поширення набула також фігура «Привида Києва» – міфологізований образ українського льотчика. Мем, що спочатку циркулював в українському сегменті соціальних мереж, був активно перекладений англійською (“The Ghost of Kyiv”) і використовувався як наратив героїзації українського спротиву в західному інформаційному просторі, попри його напівлегендарний характер [Запорожець, Белоусова 2022, с. 21].

До мемів, що стали зрозумілими та популярними поза межами України, належить і образ українського трактора, який тягне російську військову техніку. Цей візуальний мем практично не потребував перекладу, але супроводжувався англomовними підписами (“Ukrainian farmers stealing Russian tanks”), завдяки чому швидко поширився в Twitter, Reddit та західних медіа як символ абсурдності та асиметричності війни [Лобзова 2023, с. 86].

Міжнародним став і мем «Бавовна», який у внутрішньоукраїнському дискурсі слугував евфемізмом для вибухів на території ворога. В англomовному середовищі він адаптувався через пояснювальні меми та переклади (“cotton incident”), стаючи прикладом культурно специфічного

гумору, що потребував інтерпретації, але водночас привертав увагу до українського інформаційного контексту [Васильєва 2023, с. 167].

Окрему групу становлять меми, пов'язані з мовними або культурними кодами, зокрема «доброго вечора, ми з України», які були перекладені англійською (“Good evening, we are from Ukraine”) та використовувалися в міжнародних мемах і відео як впізнаваний маркер української ідентичності [Журавська 2022, с. 24].

Таким чином, українські воєнні меми демонструють здатність до трансформації з локальних форм цифрової комунікації у глобальні символи спротиву. Через переклад, візуальну універсальність або культурну адаптацію вони інтегруються в англомовний інформаційний простір, формуючи міжнародні наративи про війну та забезпечуючи присутність українського голосу в глобальному меметичному дискурсі.

Слід зазначити, що у період повномасштабної війни в українському сегменті соціальних мереж сформувався народний онлайн-дискурс емоційної стійкості, у межах якого мем став ключовою комунікативною одиницею. Для української аудиторії меми виконують насамперед психологічну функцію: сприяють знеціненню страху, зняттю емоційної напруги та подоланню травматичного досвіду війни. Вони забезпечують комунікацію «зі своїми», формують гумористичне ставлення до критичних ситуацій, знецінюють ворога через іронію та сатиру, а також підтримують наративи згуртованості, стійкості та колективної ідентичності «ми».

Прикметно, що меми про війну, зокрема ті, що показують, як українці виживають або справляються з труднощами, виконують функцію соціальної підтримки – об'єднують людей через спільний досвід, допомагають поділитися емоціями, відчутти солідарність та гумор у важких обставинах. Наприклад, меми «як українці виживають під обстрілами» дозволяють глядачам разом сміятися та підтримувати одне одного. Деякі меми можуть слугувати тимчасовим відволіканням або розрядкою, дозволяючи забути про стрес, хоча це не вирішує саму проблему. Наприклад, перегляд мемів замість

активних дій для вирішення стресу. Тому меми виступають одночасно інструментом соціальної підтримки та тимчасовою формою емоційного відволікання [Мілютіна, Садівнича 2022, с. 124].

Цю думку доповнюють О. Поліщук та М. Слюсар, уточнюючи, що нестабільність та невизначеність, спричинені війною, значно ускладнюють повсякденне життя та підсилюють соціальні ризики, роблячи стрес та тривогу тотальними для внутрішнього світу людини. У таких умовах інтернет-меми виконують важливу функцію: вони допомагають адаптуватися до воєнної реальності, знімати емоційне напруження, відчувати підтримку та солідарність із співвітчизниками [Поліщук, Слюсар 2020, с. 82].

Як бачимо, у процесі вірусного поширення українські меми вийшли за межі національного онлайн-простору й почали функціонувати в міжнародному інформаційному середовищі. Для західної аудиторії меми про війну виконують переважно репрезентативну й наративну функцію: вони постають як візуальні образи та короткі історії, що дозволяють інтерпретувати події війни, зрозуміти суспільні настрої воюючої країни та сформувати емоційне й ціннісне ставлення до них [Кузнєцова 2024, с. 28].

Таким чином, меми набувають подвійної функціональності: у внутрішньоукраїнському дискурсі вони є засобом психологічного опору й солідаризації, тоді як у міжнародному контексті – інструментом трансляції стратегічного наративу про Україну як стійку, єдину та гуманістичну націю, що протистоїть агресії.

2.2 Динаміка англомовного мемного дискурсу у 2022–2023 роках

Меми існують у просторі, де актуальність вимірюється не роками, а тижнями або навіть днями, швидко реагуючи на події реального життя. Особливе місце в цьому процесі посідає воєнний дискурс російсько-української війни, який істотно вплинув на тематику, тональність і функції мемів. Воєнні меми стали інструментом осмислення травматичного досвіду,

формою спротиву, підтримки колективної ідентичності та інформаційної боротьби. Їхня поява й зникнення тісно пов'язані з перебігом подій на фронті та в інформаційному просторі, що робить хронологічну класифікацію особливо показовою для аналізу змін суспільних настроїв та комунікативних стратегій.

Зазначимо, що для формування вибірки англомовних мемів про російсько-українську війну за хронологічним принципом було використано матеріали, розміщені в соціальних мережах та на інших цифрових платформах (Instagram, Reddit, YouTube, Threads, Twitter, Know Your Meme, Meme Ukraine, Warmemes), які висвітлювалися у медіа та стали предметом глобального обговорення, а також дані Google Trends щодо популярності та темпоральної динаміки мемів.

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну 24 лютого 2022 року стало каталізатором глобального інтернет-реагування, де ключову роль відіграли англомовні меми. На початковому етапі конфлікту меми виконували насамперед експресивну та комунікативну функції, дозволяючи іноземній аудиторії швидко інтерпретувати воєнні події та долучитися до цифрового дискурсу підтримки України.

Перші місяці війни ознаменувалися мемним бумом: реакції користувачів на вторгнення були емоційно насиченими, а меми набували символічного та політичного значення. Найбільшу групу таких мемів становлять креолізовані або комплексні меми, що інтегрують різні візуальні та культурні коди, формуючи багаторівневі наративи та створюючи нові способи інтерпретації подій.

Креолізовані (комплексні) меми (2022 р.)

1. “Russian warship, go fuck yourself”

2. “Death Comes Knocking (Ukraine 2022)”

3. “Ghost of Ukraine”

4. “HIMARS-infrastructure”

5. “This is fine (Ukraine 2022)”

6. “First Normal Summer since 2019”

Мем “*Russian warship, go fuck yourself*” [WAR MEMES: Medvedchuk, warship MOSKVA, russian world, russian widows, dog Patron] швидко перетворився на літературний та культурний знак опору. Його структура відзначається короткістю та прямоотою: вислів складається з адресата – *Russian warship* та наказового речення – *go fuck yourself*. Імперативна форма підкреслює активну позицію мовця, створюючи ефект безпосереднього звернення *pf* протистояння, що миттєво фіксує увагу адресата і читача.

Лексично мем поєднує прямоту і емоційну насиченість. Конкретизація об’єкта у вигляді «російського корабля» виступає не лише позначенням конкретної цілі, а й символом агресора у ширшому контексті війни. Нецензурна лексика, що використовується в мемі, виконує роль експресивного підсилювача, передаючи гнів, протест і зневагу. При цьому простота та стислий синтаксис сприяють легкій запам’ятовуваності та швидкому поширенню мему у цифровому середовищі, що є важливою умовою його меметичності.

Стилістично мем вирізняється експресивністю та символічністю. Поєднання імперативної форми з обценним словом підсилює протестну функцію вислову, тоді як його прямота та метафоричність дозволяють одночасно сприймати його як культурний знак опору. Мем стає символом колективної солідарності та глобальної підтримки України, інтегруючись у міжнародний дискурс війни. Простота, прямота та сильна емоційна забарвленість забезпечують його швидке поширення у соцмережах та інтеграцію в англomовний мем-дискурс війни, перетворюючи локальну мовну реакцію на глобальний цифровий феномен.

Мем “*Death Comes Knocking (Ukraine 2022)*” [Semotiuk 2023] ґрунтується на візуальній метафорі та символічній лексиці без слів: Росія персоніфікована у вигляді Смерті з косою та прапором, що є стійким культурним символом насильства й загибелі. Двері з підписами «Georgia 2008», «Ukraine 2014», «Syria 2015», «Ukraine 2022» виконують функцію хронологічних маркерів, а сліди крові – експресивний візуальний еквівалент лексем «війна», «жертви»,

«руйнування». Стилiстично мем апелює до узагальнення й спрощення, що є типовим для мемної комунікації.

У нижній частині відбувається іронічний і контрастний злам наративу: образ Смерті втрачає домінантність і постає наляканим, тоді як українські військові символізують активний опір. Такий стилістичний прийом інверсії створює саркастичний ефект деміфологізації агресора. Гумор тут має не розважальну, а критично-мобілізаційну функцію, посилюючи емоційний вплив та формуючи наратив моральної переваги [Semotiuk 2023].

Мем “*Ghost of Ukraine*” [warmemes.com.ua] репрезентує прийом алюзії та інтертекстуальності, поєднуючи образ відомого українського трактора, який «викрадає» російську військову техніку, з легендарним образом “*Ghost of Kyiv*” – колективним символом українських пілотів, що героїчно захищали повітряний простір Києва в перші дні війни. Таке лексичне зіставлення переносить героїчну семантику з військової сфери на цивільну, створюючи іронічний, але піднесений образ народного опору. Прикметно, що нова міфотворчість породила культурні продукти – Привид Києва з’явився в авіасимуляторах та став героєм манги в Японії [Сморжевська 2022, с. 110].

Стилiстично мем ґрунтується на контрасті й гумористичному переосмисленні героїзму: замість винищувача з’являється трактор, однак функція героя зберігається. Це підсилює ідею масової участі українців у спротиві, де навіть сільськогосподарська техніка стає символом кмітливості, непередбачуваності та моральної переваги над ворогом.

Мем “*HIMARS-infrastructure*” [warmemes.com.ua] використовує алегорію та метафоричне зіставлення, де «*Russian military infrastructure*» уособлюється в образі середньовічного лицаря, а *HIMARS* – у вигляді стріли, що пробиває захист. Лексика мінімальна, але семантично насичена: обидва написи функціонують як номінації сторін конфлікту, чітко розподіляючи ролі «цілі» та «засобу ураження». Візуальний образ підсилює ідею вразливості російської військової системи, незважаючи на її зовнішню «броню».

Цей мем базується на іронії та контрасті епох: сучасна високоточна зброя протиставляється застарілому, майже архаїчному образу воїна. Такий прийом деміфологізує російську військову міць і створює гумористичний ефект неминучості поразки. Мем виконує функцію психологічної підтримки та інформаційного впливу, демонструючи технологічну перевагу як символ справедливого опору.

Лексико-стилістичні особливості мему “*This is fine (Ukraine 2022)*” [Know Your Meme] визначаються крайньою лаконічністю та семантичною напруженістю вербального компонента. Фраза *This is fine* складається з елементарної розмовної лексики та простого стверджувального речення, що у звичайному контексті має заспокійливе або нейтрально-позитивне значення. Однак у поєднанні з контекстом війни та візуальним образом руйнування ця фраза зазнає різкої семантичної інверсії: позитивна оцінка перетворюється на маркер заперечення, іронії та абсурду. Саме розбіжність між буквальним значенням вислову та реальністю, яку він описує, створює сильний прагматичний ефект і забезпечує мемові високу інтерпретаційну гнучкість у воєнному дискурсі.

Стилістично мем ґрунтується на іронії, сарказмі та контрасті між вербальним і візуальним рівнями. Візуальний образ вогню, що символізує катастрофу, війну й руйнування, вступає в конфлікт із спокійною, майже байдужою мовною реакцією персонажа. Такий прийом репрезентує механізм нормалізації насильства та психологічного захисту в умовах тривалої кризи. У контексті російсько-української війни мем часто використовується як форма критики міжнародної пасивності, офіційних риторик применшення загрози або як спосіб іронічного осмислення життя в умовах постійної небезпеки. Завдяки універсальності лексики, впізнаваному шаблону та сильному стилістичному контрасту мем став глобальним культурним знаком цифрового воєнного дискурсу 2022 року.

Мем “*First Normal Summer since 2019*” [Reddit] є також яскравим прикладом креолізованого мему, де поєднання кадру з мультсеріалу

«Сімпсони» та короткої текстової фрази передає культурну та соціальну реакцію на глобальні потрясіння, зокрема на початок повномасштабної російсько-української війни у 2022 році. Лексично вислів *First Normal Summer since 2019* функціонує як маркер втрати стабільності: слово *normal* підкреслює контраст між мирним минулим та хаотичною сучасністю, а часовий показник *since 2019* створює чітку точку відліку, що підсилює іронічний ефект. Простота синтаксису та лаконічність тексту сприяють швидкому сприйняттю та поширенню у глобальному цифровому просторі.

Стилістично мем реалізує іронію та контраст, поєднуючи буденний образ мультсерійного кадру з серйозною політичною реальністю – вторгненням Росії в Україну. Візуальний компонент символізує «повсякденність», яку втрачено через війну, а текст додає саркастичний коментар до сучасних подій. Така взаємодія вербальної та візуальної складових дозволяє мемові передавати емоційні оцінки війни, глобальну стурбованість та критичну рефлексію, перетворюючи короткий вислів на культурний маркер цифрового дискурсу російсько-української війни.

Отже, розглянуті меми засвідчують, що вербальний компонент у воєнному мем-дискурсі виконує функцію емоційного підсилення, протестної артикуляції та інтерпретаційного маркера. Лаконічність, іронія, імперативність і семантична інверсія сприяють швидкому поширенню мемів і їх перетворенню на символи колективного спротиву та солідарності.

Водночас значна частина смислового навантаження формується завдяки візуальним образам, які посилюють або переосмислюють вербальне повідомлення. Це зумовлює перехід до подальшого аналізу невербальних мемів та їхніх семіотичних та стилістичних особливостей у дискурсі російсько-української війни.

Невербальні мему (2022 р.)

1. “*Saint Javelin*”

2. “*Every Morning*”

Мем “*Saint Javelin*” [The Washington Post 2022] є прикладом візуального мему без текстового підпису, який швидко набув символічного та культурного значення у цифровому дискурсі війни. Його образ поєднує іконографію християнської святині з сучасною протитанковою зброєю, що створює ефект символічної реконцептуалізації війни. Через візуальну метафору мем трансформує реальність воєнного конфлікту у зрозумілий і впізнаваний символ опору, поширюючи та трансформуючи загальновідомі хрестоматії на широку аудиторію [Гдакович 2023, с. 300].

Лексико-стилістичні характеристики цього мему проявляються не через текст, а через візуальні елементи та культурні алюзії. Святе зображення, озброєне сучасною зброєю, виступає метафорою захисту та героїзації українського опору. Використання сакрального образу підсилює експресивність, створюючи відчуття моральної правоти й духовної підтримки, яке передається без слів. Мем також персоніфікує оборонну зброю, надаючи їй символічної ролі «захисника», що підкреслює ідею активного протистояння агресору.

Завдяки відсутності тексту, цей мем стає універсально зрозумілим для глобальної аудиторії, що забезпечує його швидке поширення у соціальних мережах і цифрових платформах.

Візуальний код мему дозволяє передавати складні культурні та емоційні смисли, поєднуючи іронію, героїзацію та протест у компактній формі. Таким чином, мем функціонує як візуальний символ опору, який інтегрується у глобальний мем-дискурс війни, демонструючи, що потужний комунікативний ефект може бути досягнутий навіть без використання слів.

У візуальній картинці мему “*Every Morning*” [warmemes.com.ua] зображення функціонує як метонімія повсякденної реальності війни: регулярні обстріли сприймаються не як виняткова подія, а як частина щоденного ритму життя. У цьому сенсі невербальність мему є стилістично значущою – вона імітує мовчазну звичність небезпеки, коли слова втрачають необхідність або силу.

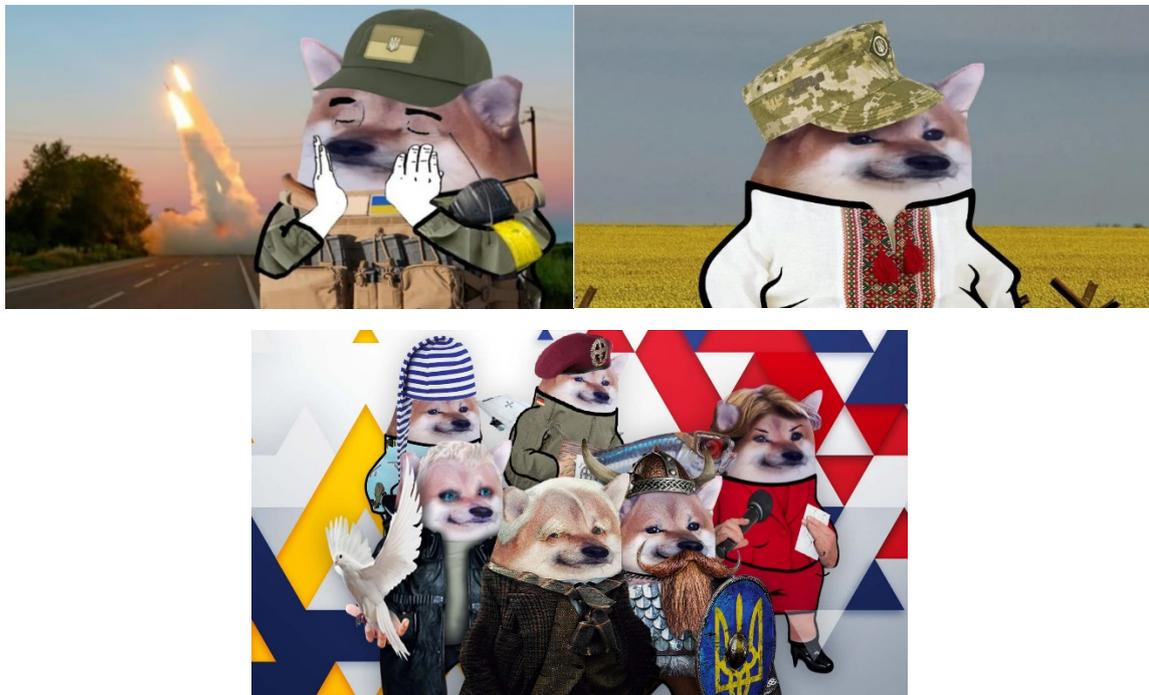
Стилістично мем реалізує іронію та чорний гумор, що виникають із контрасту між екстремальністю ситуації (обстріли) та її поданням як буденної, майже рутинної дії. Такий прийом візуального (навмисного заниження драматизму виконує психологічну та мобілізаційну функцію: гумор стає механізмом адаптації до постійної загрози [Семенова 2025]. Невербальний формат дозволяє мему бути міжкультурно зрозумілим і легко поширюваним, адже емоційна реакція закладена безпосередньо у візуальному образі. У воєнному дискурсі російсько-української війни цей мем репрезентує колективну стійкість і здатність до самоіронії як форму цивільного спротиву та нормалізації життя в умовах війни.

Одним з яскравих прикладів англомовних невербальних мемів, що з’явилися протягом 2022 року, можна вважати меми *NAFO Shiba Inu* [Wikipedia]. Ці меми виникли в англомовному сегменті соцмереж як частина цифрової підтримки України у війні проти росії. Вони базуються на образі собаки породи *Shiba Inu*, запозиченому з популярної інтернет-культури (*Doge*), який був переосмислений як символ *North Atlantic Fella Organization*

(NAFO) – децентралізованої онлайн-спільноти, що протидіяла російській пропаганді через гумор, іронію та меми. Завдяки простій візуальній формі, мінімальному або повністю відсутньому тексту та впізнаваній естетиці ці меми швидко поширилися у Twitter та Reddit, ставши ефективним інструментом інформаційного спротиву та колективної солідарності.

Завдяки повторюваності образів, стабільній символіці та здатності до нескінченного варіювання ці меми переросли з окремих жартів у мемплекси – цілісні комплекси взаємопов'язаних мемів зі спільним наративом, ідеологією та впізнаваною візуальною мовою.

Невербальні меми NAFO (2022 р.)

Зазначимо, що типова мова цих мемів – мінімалістична та символічна: головний «текст» передається через візуальний образ *Shiba Inu* у різних ролях без будь-яких фраз. Це створює насичений метонімічний зв'язок: сам образ собаки миттєво асоціюється з підтримкою України та критикою росії, дозволяючи комунікувати складні політичні та соціальні меседжі за допомогою простих, гумористичних візуальних кодів.

Меми NAFO часто вдаються до іронії, сарказму та гротеску, використовуючи абсурдні або комічні пози собаки, щоб деміфологізувати

серйозні наративи й одночасно демонструвати опір через сміх. Такий підхід робить меми емпатичними та доступними, тому їх легко сприймати без глибоких знань англійської, що зміцнює їхню вірусність та мобілізує міжнародну аудиторію. Прикметно, що ця віртуальна армія пустотливих мультяшних псів, яка веде війну проти росії в інтернеті, приховує її реальну ефективність як форми інформаційної війни – боротьби проти російської пропаганди та дезінформації в соцмережах [The Economist 2022].

Таким чином, аналіз воєнного мем-дискурсу російсько-української війни 2022 року засвідчує, що найбільш життєздатними та популярними в англomовному цифровому просторі є креолізовані (комплексні) та невербальні меми, які поєднують візуальні, символічні й, за потреби, мінімальні вербальні елементи. Саме така мультимодальність забезпечує їм високу інтерпретаційну гнучкість, можливість нескінченного варіювання та адаптації до нових подій, що є ключовою умовою меметичної стійкості в середовищі, де актуальність вимірюється днями або тижнями.

Водночас аналіз емпіричного матеріалу показав, що у вибірці англomовних мемів, пов'язаних із російсько-українською війною, суто текстові меми практично відсутні.

Одним із найяскравіших таких прикладів можна навести фразу “*Good evening, I/we are from Ukraine*” [Wikipedia], що стала популярним англomовним текстовим мемом на початку російського вторгнення та не втрачає своєї актуальності. Вона походить із пісні українського дуєту ProBass and Hardi та спершу звучала як просте привітання, але швидко трансформувалася на символ спротиву та української ідентичності. Мем активно поширювався у соцмережах, поєднуючи кадри війни, гумористичні підписи та ремікси, а згодом став маркетинговим ходом – його наносять на футболки, чашки та інші сувеніри, поширюючи символіку підтримки України.

Відсутність суто текстових мемів можна пояснити специфікою мемної комунікації воєнного часу, яка орієнтована на миттєве емоційне зчитування та міжкультурну зрозумілість. Візуальний компонент у цьому випадку виконує функцію універсального коду, що знижує мовні бар'єри та дозволяє транслювати складні політичні й емоційні смисли без необхідності глибокої мовної компетенції. Текст без візуальної опори втрачає вірусний потенціал, оскільки потребує більшого когнітивного зусилля та контекстуального знання.

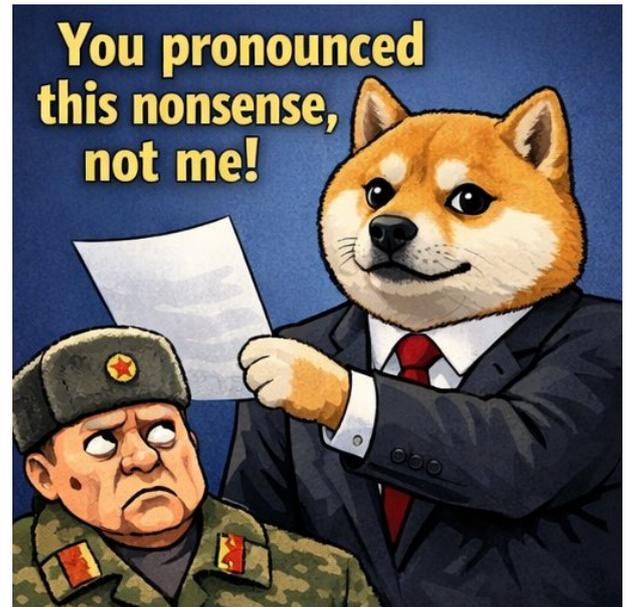
Після емоційно насиченого та реактивного мемного вибуху 2022 року, 2023 рік позначився переходом воєнного мем-дискурсу до фази стабілізації та інституціоналізації. Мемна комунікація більше не обмежувалася ситуативними реакціями на окремі події, а формувала стійкі мемплекси з повторюваними образами, внутрішньою символікою та спільним ідеологічним наративом. Одним із найбільш впізнаваних і життєздатних таких мемплексів у міжнародній англomовній спільноті залишався комплекс мемів із собакою породи Shiba Inu, пов'язаний із діяльністю North Atlantic Fella Organization (NAFO).

У 2023 році цей мемплекс не лише зберіг популярність, а й розширив свої функції, перетворившись на інструмент тривалого інформаційного спротиву, цифрової солідарності та міжкультурної комунікації. Завдяки мінімалістичній візуальній формі, іронічному тону та здатності до нескінченного варіювання образу, NAFO-меми продовжували ефективно циркулювати в глобальному цифровому просторі, адаптуючись до нових фаз війни та підтримуючи сталу увагу міжнародної аудиторії до російсько-українського конфлікту.

Креолізовані (комплексні) мему NAFO (2023 р.)

1. "RATIO'D"

2. "You pronounced this nonsense, not me!"

3. "Russian Propaganda" (FSB vs Wagner)

4. "Sending St. Javelins... Stay MAD!"

У мемі "RATIO'D" [Twitter] ключова лексема походить із жаргону соціальних мереж та означає ситуацію, коли відповідь отримує значно більше реакцій, ніж оригінальний допис, що символізує публічну поразку опонента.

Це слово є прикладом інтернет-неологізму з високим прагматичним навантаженням, зрозумілого передусім активним користувачам соцмереж.

Мем поєднує елемент військової символіки (шолом, нашивки, тактичне спорядження) з цифровою риторикою. Така стилістична гібридність створює ефект метафоризації інформаційної війни як бойової операції. Імплицитний гумор ґрунтується на іронічному зіставленні «битви лайків» із реальною війною, що підсилює мобілізаційну функцію мему.

Мем “*You pronounced this nonsense, not me!*” [Twitter] алюзивно відсилає до реального вислову російського дипломата, що був переосмислений та закріплений у мемному просторі. Лексема *nonsense* виконує функцію дискредитації, знецінюючи офіційний дискурс російської пропаганди. Синтаксис простий, розмовний, що підвищує доступність і цитованість. Мем реалізує стилістичний прийом саркастичної репліки-відповіді. Образ *Shiba Inu* у діловому костюмі імітує офіційний тон, водночас висміюючи його. Контраст між серйозною формою та іронічним змістом створює комічний ефект та підсилює критичну функцію [What is this NAFO thing?].

Лексичні особливості мему “*Russian Propaganda*” (*FSB vs Wagner*) оприявнюються у використанні прямої номінації. *Russian Propaganda* має узагальнювальний характер та функціонує як ярлик. Написи *FSB i Wagner* виконують роль маркерів внутрішніх конфліктів у російському дискурсі, що дозволяє мінімальними мовними засобами передати складний політичний контекст.

Мем побудований на прийомі візуальної пародії (алюзія на комікні сюжети протистояння). Стилістика гротеску та карикатурності знецінює обидві сторони, підкреслюючи абсурдність та хаотичність російської інформаційної машини. Вербальний компонент тут вторинний і лише фіксує загальний наратив.

Мем “*Sending St/ Javelins... Stay MAD!*” [Twitter] містить фразу *Stay MAD!*, яка має виразно полісемічний характер та активує кілька смислових рівнів. На поверхневому рівні вона функціонує як імперативний заклик, що

апелює до емоційної реакції адресата («залишайтеся злими»), підсилюючи конфронтаційний та мобілізаційний тон повідомлення. Водночас на глибшому інтертекстуальному рівні аббревіатура *MAD* прочитується як алюзія на англomовний стратегічний термін *Mutually Assured Destruction*, що вводить у мем іронічний політико-стратегічний підтекст та відсилає до дискурсу ядерного стримування та погроз [Drummond 2023].

Крім того, можливе прочитання *MAD* як культурної алюзії на постапокаліптичний фільм *Mad Max*, який асоціюється з хаосом, руйнацією та світом після тотальної війни. Така багаторівнева семантика розширює інтерпретаційний потенціал мему та робить його доступним для різних сегментів аудиторії – як емоційно, так і концептуально.

Використання сакрального імені *St. Javelin* продовжує релігійно-міфологічну рамку воєнного мем-дискурсу, сформовану у 2022 році. Персоніфікація сучасної зброї через образ святого поєднує сакральне й військове, створюючи символ захисту та моральної правоти українського спротиву.

Стилістично мем поєднує елементи героїзації, іронії та пропагандистської інверсії. Він наслідує візуальну та композиційну логіку воєнного плаката, однак зазнає гумористичного зламу завдяки мемному формату та гротескному образу Shiba Inu. Таке поєднання серйозної воєнної естетики з іронічним персонажем створює потужний психологічний ефект, знижує напругу та водночас формує образ моральної й технологічної переваги України. Мем функціонує не лише як засіб гумористичної комунікації, а й як інструмент інформаційного впливу, що транслює наратив впевненості, контролю та неминучості поразки агресора.

Отже, усі проаналізовані мему демонструють, що лексика NAFO-мемів 2023 року є мінімалістичною, жаргонною та висококонтекстуальною, тоді як стилістика ґрунтується на іронії, пародії, сарказмі та візуальній метафорі. Вербальний компонент не функціонує автономно, а виступає тригером для зчитування ширшого культурного та політичного контексту. Саме ця

мультимодальність та спільний код спільноти забезпечили NAFO-мемам високу вірусність і стійкість у цифровому дискурсі 2023 року.

Як вже зазначалося, англomовний мем-дискурс 2023 року демонструє поступовий зсув до іронічно-екзистенційної оптики. Цей перехід відображає зміну суспільного сприйняття

війни: від емоційного шоку й героїзації – до осмислення затяжності конфлікту, втоми та абсурдності колективних наративів.

Показовим у цьому контексті є мем під назвою “*Forrest Gump*” [warmemes.com.ua], побудований на інтертекстуальній алюзії до фінальної сцени одноіменного фільму, у якій персонаж вимовляє фразу “*I’m pretty tired. I think I’ll go home now!*”. У мемному переосмисленні ця репліка, що зберігає простоту та буденність оригіналу, функціонує як іронічний коментар до масового руху, позбавленого чіткої мети або ідеологічного усвідомлення. Мінімалістична розмовна лексика вступає в різкий контраст із візуальним образом колективного слідування, створюючи ефект семантичної інверсії та де-героїзації.

Тут особливо показовим є феномен Прігожина та його руху, який став символом цього виснаження та внутрішньої кризи влади: спочатку героїчний пафос та пропагандистські заклики до єдності домінували, але зрештою вони трансформуються в приватний жест відмови, в екзистенційну репліку індивіда на тлі колективного хаосу [Дияк, Бореичук 2025, с. 53].

Таким чином, мем не лише висміює пропагандистську інерцію, а й відображає глибший зсув у мемній семантиці – від тріумфального спротиву до іронічного осмислення безглуздя та виснаження, наочно репрезентованого

внутрішніми конфліктами й суперечностями російської військово-політичної сцени 2023 року.

Серед невербальних мемів цього періоду особливої популярності набули меми типу “*Bavovna / Explosions*” [Meme Ukraine illustrations].

Невербальні меми (“*Bavovna / Explosions*”)

Ключовим елементом мему є лексема *bavovna*, яка в українській мові буквально означає «бавовна», однак у воєнному контексті набула евфемістичного та іронічного значення «вибух». Первинно цей зсув значення виник як реакція на російські офіційні повідомлення, у яких вибухи на військових або інфраструктурних об’єктах описувалися непрямими, знеособленими формулюваннями. В англomовному мемному просторі *bavovna* функціонує як запозичення-маркер, що сигналізує обізнаність аудиторії з внутрішнім дискурсом війни [Wikipedia].

У лексичному плані слово *bavovna* вирізняється семантичною невідповідністю між денотативним значенням («м’яка тканина») та референтом (вибух, руйнування), що створює ефект іронічного контрасту. В англomовних мемах воно часто використовується без перекладу або з мінімальним поясненням, що підкреслює його статус меметичного коду та елемента спільної символічної мови.

Стилістично меми типу “*Bavovna / Explosions*” належать до візуально-лаконічних мемів, у яких домінує зображення вибуху або наслідків ураження.

Такий мінімалізм посилює комічний ефект та сприяє швидкому зчитуванню мему. Основним стилістичним прийомом є іронічна евфемізація, яка інвертує пропагандистську стратегію знецінення подій. Мем не заперечує реальність вибуху, а навпаки – підкреслює її абсурдність через навмисно «м'яке» позначення жорсткого явища. Візуальний реалізм (фото або відео вибуху) вступає в контраст із нейтрально-побутовою лексикою, що створює ефект сатиричного викриття [Telegram Archive of the War 2024].

Як мем візуального типу, він виконує одразу кілька функцій: 1) висміює російський офіційний дискурс і його намагання мінімізувати масштаби втрат;

2) формує спільний код іронічного сприйняття війни серед міжнародної аудиторії; 3) знижує емоційну напругу через гумор, не знецінюючи при цьому реальність подій.

Таким чином, меми цього типу демонструють, як лексичний мінімалізм у поєднанні з сильним візуальним компонентом здатний ефективно транслювати складні політичні та ідеологічні смисли в межах глобального цифрового простору.

Ще одним цікавим прикладом невербальних англомовних мемів цього періоду є мем “*Shark*” [warmemes.com.ua], що ґрунтується на реальній події, коли в Єгипті акула напала та вбила росіянина в курортній Хургаді (в червні 2023 р.) [NDTV World 2023]. Цей мем демонструє жартівке зіставлення: головний герой – акула стоїть поруч із Головою Головного управління розвідки України Кирилом Будановим, які «потискають руки», оскільки, за жартівливою інтерпретацією, обидва мають «негативне ставлення до російських ворогів».

Стилістично мем використовує гумор чорного характеру та іронію: смерть росіянина тлумачиться як випадок «неочікуваної допомоги» з боку самої природи, а Буданов виступає тут як символ українського опору. Це створює сатиричний контраст між серйозною реальністю події й абсурдною аналогією, що слугує психологічному та емоційному зняттю напруги в інтернет-дискурсі війни. Мем функціонує не лише як гумористичний коментар, а й як спосіб деякої деміфологізації ворога через гротескну метафору, що характерно для воєнних мемів у цифровому просторі.

У 2023 році англомовних текстових мемів, що набули широкого поширення та впізнаваності, практично не зафіксовано. Основна мемна продукція цього року змістилася до образних форматів, коротких відео, іронічних кліпів та візуальних інтертекстуальних жартів, що передають втому, абсурдність або екзистенційний пафос війни. Таким чином, можна констатувати, що популярні англомовні текстові меми про війну 2023 року фактично відсутні, а дискурс переважно формується через мультимедійні формати та іронічні відеопереплітання.

Отже, мемна комунікація цього періоду орієнтована на іронію, контраст та швидке емоційне зчитування, перетворюючи образи та відео на основний інструмент цифрового спротиву та колективної солідарності.

2.3 Динаміка англомовного мемного дискурсу у 2024–2025 роках

У 2024–2025 роках мемний дискурс російсько-української війни продовжує еволюціонувати, зберігаючи високу чутливість до подій на фронті, в інформаційному просторі та в глобальних медіа. На цьому етапі меми дедалі частіше виконують не лише реактивну, а й стабілізаційну функцію, підтримуючи моральну стійкість суспільства в умовах затяжної війни. Хронологічний аналіз мемів цього періоду засвідчує зміщення акценту від шокової іронії перших років повномасштабного вторгнення до більш

усталених, впізнаваних образів і персонажів, які набувають рис тривалих культурних символів.

Особливої актуальності у цей період набуває мемний рух *Shiba Inu*, який трансформувався з глобального інтернет-жарту у стійкий візуальний код воєнного дискурсу. Його популярність зумовлена поєднанням контрастних семантик: миловидний, іронічно-наївний образ собаки протиставляється жорсткій реальності війни, створюючи ефект емоційного розрядження. Водночас Shiba Inu легко адаптується до різних наративів – від висміювання російської пропаганди до підтримки українських військових і цивільних. Завдяки впізнаваності, універсальності та високій меметичній гнучкості цей образ зберігає актуальність, стаючи одним із ключових інструментів візуальної комунікації та символом цифрової витривалості в умовах триваючої війни.

Креолізовані (комплексні) меми NAFO (2024 р.)

1. “We shall fight...”

2. “This is a fella”

3. “Russians, never forget what you’re dying for”

Мем “*We shall fight...*” поєднує візуальний образ Shiba Inu (Doge) з вербальним компонентом, стилізованим під відому промову Вінстона Черчилля [Syvak 2025]. Лексично текст мему побудований на анафоричному повторі конструкції *We shall fight*, що створює ритмічність, піднесеність та мобілізаційний ефект. Уживання майбутнього часу надає висловлюванню модальності непохитної обіцянки й колективної рішучості. Водночас заміна традиційних військових локацій на media, trending pages, tweets, retweets, feeds переносить семантику боротьби з фізичного поля бою в інформаційний простір, підкреслюючи значущість медійної та мемної війни.

Мем “*This is a fella*” демонструє документальне фото військового контексту з іронічним візуальним та вербальним втручанням мемної культури NAFO (North Atlantic Fella Organization) [Munk, Mahoney, Monastyrska & Pristed 2025]. Вербальний компонент представлений реплікою “*See this is a fella, talk to them gently*”, яка побудована у формі розмовного, майже інструктивного висловлювання. Лексика навмисно проста, неформальна та знижена, що різко контрастує з офіційністю військової ситуації. Використання дієслова в наказовій формі *talk to them gently* створює ефект псевдоповчальності, ніби йдеться не про війну, а про поводження з чимось кумедним або крихким.

Стилістично мем ґрунтується на іронії, контрасті та антропоморфізації. Образ Shiba Inu (“fella”) – ключовий символ руху NAFO – функціонує як

візуальний маркер цифрової спільноти та міжнародної солідарності з Україною. Його «присутність» у серйозному військовому просторі створює гумористичний ефект зсуву реєстрів: високий (військовий, офіційний) дискурс поєднується з низьким, мемним. Такий прийом демілітаризує сприйняття зображення, водночас не знецінюючи його, а радше підкреслюючи людський і комунікативний вимір війни. Мем виконує соціально-мобілізаційну функцію, репрезентуючи гумор як форму підтримки, психологічної розрядки та символічної єдності між цифровими спільнотами та українськими військовими. відіграють ключову роль.

Мем є полісемантичним, оскільки поєднує два візуальні фрагменти з різною емоційною тональністю, об'єднані спільним ідеологічним посилом руху NAFO. Вербальний компонент зосереджений у правій частині й оформлений у формі прямого звернення: *“Russians, never forget what you’re dying for”*. Лексика тут проста й розмовна, однак семантично різко загострена. Апеляція до адресата (*russians*) створює ефект колективної відповідальності, а імперативна конструкція *never forget* виконує функцію моралізаторського та викривального жесту. Фраза *what you’re dying for* є стилістичною кульмінацією мему, оскільки через іронічне узагальнення знецінює офіційні військові наративи, зводячи їх до абсурдної й цинічної мотивації.

Стилістично мем ґрунтується на сарказмі, контрасті та візуальній деміфологізації влади. Ліва частина з образом Shiba Inu у військовому контексті репрезентує NAFO як іронічну, але агресивно критичну силу інформаційної війни. Права частина побудована на різкому контрасті між образом розкоші та вербальним нагадуванням про смерть, що створює ефект морального викриття. Поєднання гумористичного персонажа з серйозною, майже цинічною реплікою формує чорний гумор, характерний для пізнього етапу воєнного мем-дискурсу. Мем не лише висміює ворога, а й виконує функцію інформаційного тиску, демонструючи нерівність, абсурдність і моральну порожнечу агресивного воєнного наративу.

Такий мем є типовим для цього періоду, коли НАТО-меми еволюціонують від реактивного гумору до більш жорсткої сатири й політичного сарказму. Адже для цього періоду характерне поєднання впізнаваних мемних образів із прямими, майже пропагандистськими за формою, але антипроектними за змістом повідомленнями. Мем відображає зрілу фазу інформаційної війни, у якій гумор слугує не лише засобом психологічної підтримки, а й інструментом делегітимації ворожої ідеології [Munk, Mahoney, Monastyrska & Pristed 2025].

Крім мемів з Shiba Inu (Doge), яскравої популярності набули меми, що висміювали певні історичні події того року. Наприклад, 9 лютого 2024 року американський ведучий Такер Карлсон провів понад двогодинне інтерв'ю з Володимиром Путіним, у якому Путін дав низку історичних аргументів на підтримку своєї політики щодо

України, часто використовуючи спотворену історичну інтерпретацію та пропагандистські тези. Інтерв'ю викликало суспільний резонанс і швидко стало предметом мемів у соціальних мережах, де користувачі пародіювали ухилення Путіна від прямих відповідей та його схильність до довгих історичних лекцій.

Саме в цьому мемі питання Карлсона "*Why did you invade Ukraine?*" та відповідь Путіна "*A long time ago in a galaxy far, far away*" створюють контрастну комунікативну структуру [warmemes.com.ua]. Питання Карлсона є простим, прямим, імперативно-констатувальним, апелюючи до фактів та відповідальності. Відповідь Путіна іронічна, метафорична, алюзійна, вона спотворює реальність, ухиляючись від конкретики, посиляючись на відому

фразу з фільму «Зоряні війни», що створює гумористичний ефект та дистанціювання від серйозності питання. Лексика мему є оцінною та сатиричною, підкреслюючи абсурдність або відстороненість відповіді.

Слід зазначити, що в цей період мемів, які висміюють брехню Путіна, з'явилося надзвичайно багато, і одним із наочних прикладів є мем з Бетменом, який поєднує попкультурний образ (Бетмен)

із політичним гаслом, що створює ефект впізнаваності й підсилює повідомлення. Фраза “*Stop spreading Putin’s fake news*” є імперативною, різко оцінною та апелятивною; вона функціонує як вербальний удар, синхронізований із фізичною дією в коміксі. Стилістично мем використовує візуальну метафору насильницького спротиву для символічного «покарання» дезінформації, а іронія та гіперболізація типові для мемної культури знижують складність політичної теми, роблячи її емоційно переконливою [Munk, Mahoney, Monastyrska & Pristed 2025].

У 2024 році у мережі також активно поширювалися меми, пов’язані з ядерною зброєю, коли йшлося про можливість її застосування чи появу в Україні, користувачі жартували про «ядерку», зокрема як реакцію на заяви політиків чи ЗМІ про гіпотетичний ядерний статус України чи «ядерний шантаж» росії. Так, після згадок про можливість повернення Україні ядерної зброї в соцмережах з’явилися численні жарти та меми на цю тему, що ілюструє тривогу та іронічне осмислення можливого ядерного сценарію у війні.

Наприклад, мем з хлопчиком на роздоріжжі візуально репрезентує дилему вибору: з одного боку – приєднання до НАТО, з іншого – ядерне озброєння як засіб безпеки [Ukraine’s Nuclear Meme Wave 2024]. Таке зображення грає на політичній невизначеності й тривозі суспільства щодо майбутнього забезпечення оборони України, що стало суспільним обговоренням після

публічних заяв про необхідність безпеки (у тому числі через можливість ядерного стримування в разі відсутності гарантованого захисту НАТО).

Лексично мем редукує складну геополітичну дискусію до двох коротких фраз-опцій – “Join NATO” та “*Nuclear armament*”, що робить повідомлення простим, контрастним та легко впізнаваним. Цей лінгвістичний вибір акцентує увагу на виборі між колективною безпекою (НАТО) та суворим інструментом самооборони (ядерна зброя), підсилюючи емоційний ефект дилеми.

Стилістично мем використовує конфліктну метафору роздоріжжя, яка відображає глибоку суспільну напругу навколо питання безпеки: ніби країна стоїть перед двома альтернативами з радикально різними наслідками. Така візуально-лексична конструкція робить політичну проблему чисельно-концептуальною, залучаючи глядача до рефлексії чи гумору над реальними дискусіями.

У ширшому мемному тренді це відображає, як інтернет-спільнота репрезентує й перетворює серйозну політичну риторичку (про безпеку України) на доступні й іронічні образи, що одночасно інформують і пародують актуальні політичні теми.

Важливо зазначити, що захоплення частини Курської області українськими військами у 2024 році, що стало несподіваним і значущим

кроком на фронті. Цей успіх надихнув інтернет-спільноту на створення мемів, які сатирично висвітлюють реакцію Росії на реальні втрати території.

Так, мем *“Russia has no borders – If you insist”* репрезентує діалог між Путіним та Зеленським, де перший нібито стверджує, що «Росія не має кордонів», а другий, реагуючи на український наступ у Курській області, іронічно відповідає *“If you insist”*. Лексично це поєднання пропагандистської заяви та саркастичної, емоційно оцінної реакції: слова

Зеленського відображають реальне військове просування України та одночасно підкреслюють абсурдність російської риторики про «безмежну» територію.

Стилістично мем використовує контраст між офіційною, претензійною заявою Путіна та легким, іронічним тоном відповіді Зеленського, створюючи сатиру на імперські амбіції Росії та водночас підкреслюючи успіх українських військ у Курській області. Таким чином, мем конденсує складну історичну подію у коротку, легко сприйману і гумористичну форму, яка швидко поширюється у соцмережах [Best memes reflecting situation in Kursk region 2024].

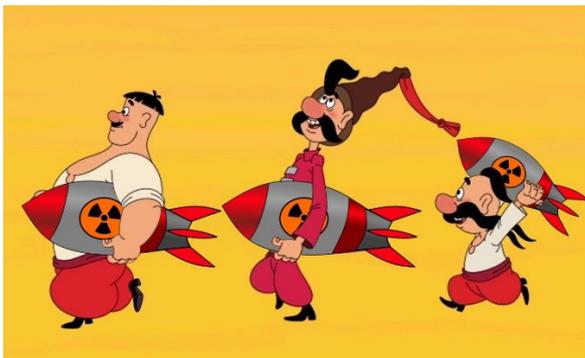
Також серед англomовних мемів 2024 року поширилися меми про надання Україні винищувачів F-16. Так, мем *“Kyiv cat says: It’s time to fuck up some*

Russians” [warmemes.com.ua] поєднує гумористичну гіперболу з реальними подіями. Лексика мему є розмовною, прямою та емоційно оцінною; нецензурне дієслово підсилює агресивну конотацію і сатиричний ефект. Стилістично контраст між м’яким образом кота та різкою фразою створює іронію, одночасно відображаючи реальну патріотичну риторику та суспільну підтримку активної оборони України під час війни.

Прикметно, що невербальні меми цього періоду відображають ті самі історичні події, що й комплексні меми, але роблять це через стислу, образну та емоційно забарвлену форму. Вони конденсують ключові події 2024 року у легкому сприйнятті, з гумористичними та швидко реплікованими образами, використовуючи іронію, гіперболу та сатиру для посилення ефекту та залучення аудиторії.

Невербальні меми (2024 р.)

1. “Nuclear Cossacks”

2. “The situation in the Kursk region”

3. “F-16 Invasion”

4. “Tiny Horse, Big Ego”

Як бачимо, якщо візуальні меми передають історичні події через образи, кольори та графічні елементи, створюючи миттєвий візуальний ефект і дозволяючи аудиторії швидко сприймати складну інформацію, то текстові меми трансформують ті самі події у словесні форми, концентруючи увагу на ключових аспектах та додаючи гумористичний або сатиричний ефект. Вони здатні схопити суть події в одному короткому вислові, підкреслити абсурдність, іронію чи драматизм ситуації, що у візуальному форматі може потребувати більше часу для осмислення.

Яскравим англомовним текстовим мемом є фраза “*Let Ukraine strike back*”, стилізована під фільм «Зоряні війни» та пов’язана з російсько-українською війною [Munk, Mahoney, Monastyrska & Pristed 2025].

Лексично ця фраза проста та імперативна, апелює до активної дії України та підтримує патріотичний меседж. Стилістично мем використовує попкультурну алюзію для посилення драматичного ефекту, створюючи асоціацію з епічною битвою добра проти зла. Така трансформація серйозної геополітичної події у текстово-попкультурний формат робить мем легким для сприйняття, репостів і поширення серед англомовної аудиторії. Це поєднання текстового мемного формату з культурним кодом, яке дозволяє вербалізувати події війни через гумор, іронію та епічну стилізацію.

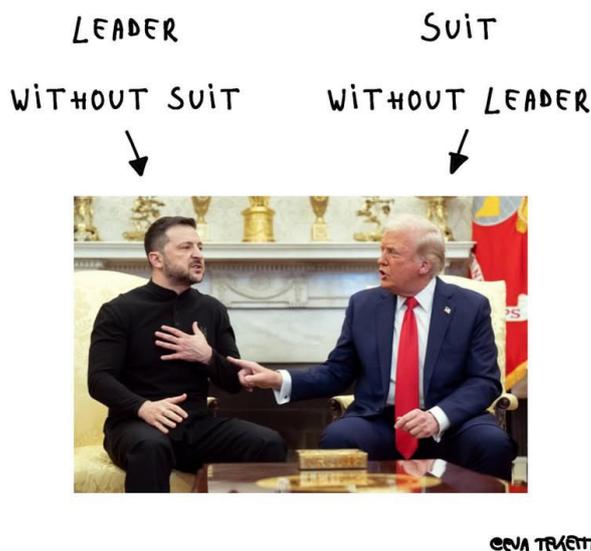
Отже, у 2024 році англомовні меми про російсько-українську війну переважно фокусувалися на висміюванні російської пропаганди, демонстрації стійкості України та її рішучих дій, а також підтримці західної допомоги в умовах затяжного конфлікту.

У 2025 році англомовні мему так само відображають ключові події війни в динаміці: продовження бойових дій без швидкого завершення, стратегічні удари по інфраструктурі, посилення ролі дронів та технологій, операція «Павутина», затяжний переговорний процес тощо. Як і в попередні періоди, найбільшу групу таких мемів становлять креолізовані комплексні мему, у яких візуальний образ поєднується з коротким англомовним текстом, слоганом або мемною реплікою, що разом створюють багатосаровий політичний та гумористичний ефект.

Зазначимо, що в цей період в англомовному мемному просторі сформувалася окрема група мемів, присвячених зустрічам та контактам Володимира Зеленського з Дональдом Трампом, а також переговорам між Трампом та Путіним, які активно обговорювалися в медіа. Загалом постать Трампа стала центральною для багатьох мемів цього періоду: його зображували як контроверсійну й амбівалентну фігуру – водночас «миротворця», шоумена й політика, чії заяви про переговори та “peace deal” викликали іронію, скепсис і саркастичні реакції в інтернет-спільнотах.

Креолізовані (комплексні) мему (2025 р.)

1. “Leader Without a Suit vs Suit Without

2. “World Hero vs World

*a Leader”**Embarrassment”*

У мемі “*Leader Without a Suit vs Suit Without a Leader*” [x.com] використано комплексну структуру, де візуальні образи Зеленського та Трампа поєднані з цими короткими англомовними написами-антитезами. Лексика максимально проста й оцінна: ключові іменники *leader* і *suit* виступають як символи сутності та зовнішньої форми. Стилiстично мем спирається на паралелiзм та контраст, що пiдсилює iдею протиставлення справжнього лiдерства (втiленого в дiях i вiдповiдальностi) та формального образу, позбавленого змiсту.

Додаткового смислового навантаження мем набуває через скандальний контекст – публічні заяви Трампа про те, що Зеленський з’явився на зустріч без ділового костюма. Мем іронічно переосмислює цю критику: відсутність костюма інтерпретується не як недолік, а як знак автентичності й воєнної реальності, тоді як наявність костюма у Трампа редукується до порожнього атрибуту. Таким чином, гумор тут виконує не лише сатиричну, а й оцінно-політичну функцію, формуючи чітку моральну ієрархію між образом воєнного лідера та контроверсійного політика.

У мемі “*World Hero vs World Embarrassment*” [Threads] використано аналогічну семантично-стилістичну стратегію: візуальні образи Зеленського та Трампа супроводжуються лаконічними англомовними підписами, де ключові іменники *hero* та *embarrassment* несуть максимальне оцінне та емоційне навантаження. Лексика мемів максимально проста й експресивна: *hero* апелює до героїчності, відповідальності та міжнародного визнання, тоді як *embarrassment* концентрує негативну оцінку, сором та критику, асоціюючи політика з невдалим чи ганебним образом.

Стилiстично мем спирається на антитезу та контраст: позитивне проти негативного, реальна дiя проти порожнього символу. Цей контраст пiдсилює емоцiйне сприйняття та однозначну моральну оцiнку – глядач миттєво формує уявлення про «правильного» та «неправильного» лiдера.

Додатковий ефект досягається через іронію та соціальний контекст. Відомі міжнародні оцінки та скандали щодо дій Трампа підкреслюють його неоднозначні дії та судження, тоді як Зеленський, перебуваючи в умовах воєнного стану, сприймається як герой незалежно від формальних атрибутів. Таким чином, мем виконує не лише розважальну, а й оціночно-політичну функцію, формуючи чітку семантичну ієрархію: справжня відвага та відповідальність переважають над формальною презентабельністю.

Наступну групу складають меми, що відображають намагання Трампа укласти мирну угоду та прописати мирний план щодо завершення російсько-української війни.

Креолізовані (комплексні) меми (2025 р.)

1. *“Peace treaty... right...”*

2. *“Peace” plan*

Мем *“Peace treaty... right?”* [Reddit] ефективно передає скепсис щодо мирних декларацій завдяки поєднанню лексики та стилістичних засобів. Центральне місце займає невпевнене питання з конструкцією *“...right?”*, що робить висловлювання коливаючим та сумнівним, підкреслюючи нестабільність або непередбачуваність переговорів. Лаконічність та повторюваність фрази дозволяють миттєво зрозуміти контраст між очікуваним миром і реальністю, віддзеркалюючи динаміку постійних перемовин Трампа, де декларації часто суперечили фактичним діям.

Іронія та сарказм проявляються через просту, розмовну інтонацію запитання, яку підсилює візуальна міміка Фрая: герой виглядає розгубленим та сумнівним, що створює ефект наївності або нерішучості. Отже, цей мем через прості мовні й візуальні засоби демонструє, що мирні домовленості можуть бути лише формальною декларацією, а не реальною силою або гарантією, і відображає характер постійних переговорів Трампа як серії театралізованих, часто суперечливих заяв.

Мем *“Peace” plan* [Instagram] іронічно висміює дипломатичну ситуацію навколо мирної ініціативи, що оточує переговори між США, Росією та Україною. Візуально Бін постає як наївний або хитруватий персонаж, який замість того, щоб виробити власну стратегію, копіює рішення іншого – метафора, яка переносить у політичний дискурс сумніви щодо авторства мирного плану.

Такий прийом отримує додатковий сенс через журналістські розслідування: за даними західних медіа, проект мирного плану, який С. Віткофф представляв як американську ініціативу, багато в чому був написаний або сформульований на основі російських пропозицій та переданий йому російською стороною через її представників, зокрема К. Дмитрієва, тоді як сам документ подавався як власна розробка США [Д’яконов 2025].

Лексико-стилістично фраза *“peace” plan* у мемі виглядає нейтральною та серйозною, але в поєднанні з комічною дією – Містером Біном, що списує – створює контраст між декларацією та реальною суттю ініціативи. Таке посилення іронії робить меседж миттєво зрозумілим: мирні плани можуть бути не результатом власної творчої дипломатії, а наслідуванням чи переоформленням ідей іншої сторони, схоже до того, як Бін списує.

Багато мемів також з’явилося після зустрічі Трампа та Путіна на Алясці (15 серпня 2025 року), яка не призвела до жодного реального результату, та водночас підкреслили марність зусиль Трампа, висвітлюючи театральність та неефективність його дипломатичних ініціатив.

Невербальні мему (2025 р.)

1. “Alaska 2025”

2. “Red carpet”

Мем “Alaska 2025” [Konyk 2025] актуалізує візуальну іронію, де жести та пози стають носіями політичного коментаря. У кадрі Трамп зображений у положенні, яке нагадує «слугу» чи «підлеглого» він чистить взуття Путіна. Така поза миттєво контрастує з очікуваним образом американського президента як сильної та впевненої фігури. Цей контраст і створює гумористичний ефект: те, що зазвичай асоціюється із владою та контролем, тут демонструє слабкість та підпорядкування.

Путін у цьому ж кадрі постає як «мисливець», спостерігаючи за Трампом. Його фігура символізує силу та контроль, а також гострий політичний інстинкт – він бачить не конкурента, а потенційну «здобич». Таким чином, композиція кадру передає психологічну динаміку: один лідер грає роль, яку нав’язують обставини, тоді як інший оцінює ситуацію з позиції переваги. Важливо, що мем не потребує пояснень текстом: вся критика закодована в самих образах. Позиція Трампа, його розташування відносно Путіна, і навіть деталізація дій – «чистить взуття» – одразу створюють алюзію на підкорення, театральність ілюзорної влади. Путін же, у контрасті, виглядає природно впевнено, що підкреслює асиметрію сил [Konyk 2025].

Таким чином, цей мем є вдалим прикладом політичного гумору, де візуальна мова (пози, жести, розташування фігур) транслює складні ідеї про владу, слабкість та театральність політичних образів, роблячи їх миттєво зрозумілими для глядача.

Схожої коннотації набуває мем *“Red carpet”* [Konyk 2025], створюючи візуальну метафору приниження та театральності. Сам жест – розстелити «червону доріжку» для іншого лідера, асоціюється з Голлівудом, де червоні килими символізують честь та блиск, але у цьому випадку використані іронічно та протиприродно: не для зірок і героїв, а для диктатора та вбивці.

Контраст між традиційною символікою США (прапором та церемоніальними атрибутами) і фактичним змістом дії підкреслює асиметрію влади та сприйняття переговорів. Трамп у цій сцені постає не як сильний американський лідер, а як той, хто грає роль, визначену опонентом, наголошуючи на театральності та марності дипломатичних зусиль під час зустрічі на Алясці. У підсумку мем функціонує як гостра критика зустрічі на Алясці: він показує, що замість сильних дипломатичних позицій США демонстрували театральний жест, який сприймався як слабкість і підкреслював марність зусиль Трампа у цій ситуації [Konyk 2025].

Окремої уваги заслуговують меми, пов'язані з *“Operation Spiderweb”* (1 червня 2025 року), яку Україна провела як одну з найефективніших операцій останнього часу, націлену на російські стратегічні бомбардувальники. Відразу після синхронізованої атаки, під час якої було пошкоджено понад 40 літаків на чотирьох аеродромах глибоко на території Росії, соцмережі вибухнули мемами, які відображають сміливість удару та креативність українського командування.

Креолізовані (комплексні) мему на тему “Operation Spiderweb” (2025 р.)

1. “Trump’s cards”

2. “The Trojan Horse”

Лексичний рівень мему “*Trump’s cards*” [East Anglia Bylines 2025] побудований на повторі та переосмисленні впізнаваної фрази Трампа “*You don’t have the cards*”, яка функціонує як маркер зверхності та асиметрії влади. У первинному вживанні ця репліка належить до розмовно-політичного дискурсу тиску: прості слова, відсутність модальності та наказовий підтекст створюють ефект остаточного вердикту. У мемі ця фраза зберігає свою лексичну форму, але змінює прагматику – вона стає відправною точкою для іронічного контрасту. Відповідь Зеленського “*How about now?*” є стилістично дзеркальною: така ж коротка, неформальна, але з інтонацією виклику, що переводить комунікацію з позиції підпорядкування у площину рівності або навіть домінування.

Стилістично мем працює через візуальну метафору карт як універсального символу ресурсів, шансів та прихованих можливостей. Гіперболізована кількість карт у руках українського президента підсилює іронію та створює ефект постфактумної впевненості, характерної для мемної культури після успішної події. Поєднання політичної цитати, побутової лексики та різкого візуального «перевороту» нарративу формує саркастичний

тон, який одночасно висміює попередній дискурс недооцінки та закріплює нову рамку сприйняття – Україна не декларує «карти», а демонструє їх результатом дій. Саме ця лаконічність і семантична насиченість роблять мем ефективним інструментом символічної відповіді на події операції «Павутина».

Мем “*The Trojan Horse*” [East Anglia Bylines 2025] актуалізує прості, майже технічні номінації з потужною культурною алюзією. Написи “*SBU prepared truck*”, “*\$200 FPV drones*”, “*Russian strategic aviation airbases*” і “*Russian military*” виконують функцію прямого маркування ролей без емоційних прикметників, що створює ефект сухої, протокольної мови. Саме ця навмисна нейтральність лексики підсилює іронію: дешеві “*\$200 FPV drones*” протиставляються стратегічній авіації, яка зазвичай асоціюється з мільярдними бюджетами та «високою» військовою технологією. Цифра \$200 працює як ключовий лексичний тригер, концентруючи сенс асиметрії та приниження – мінімальна вартість стає максимальним символом ефективності.

Стилістично мем спирається на візуальну метафору Троянського коня, що автоматично активує класичний сюжет обману, недооцінки та фатальної помилки сторони, яка впустила загрозу всередину. Поєднання міфологічного образу з сучасною військовою лексикою створює ефект часової гібридності: стародавня схема війни реалізується через дрони й логістику XXI століття. У контексті операції «Павутина» це надає мему рис стратегічної притчі – він не просто висміює російську військову систему, а стилістично кодує ідею інтелектуальної переваги та креативного мислення української сторони. Лаконічні підписи, відсутність складних синтаксичних конструкцій та ставка на універсальний візуальний символ роблять мем легко зчитуваним та надзвичайно ефективним як інструмент інформаційної війни.

Невербальні мему на тему “Operation Spiderweb” (2025 р.)

1. “*The Trojan Horse*”

2. “*The ROSHEN carrier*”

Операція «Павутина» породила масу невербальних мемів, у яких ключову роль відіграє не текст, а візуальний символ та впізнавана метафора. Один із них – вже аналізований “*The Trojan Horse*” [East Anglia Bylines 2025], але в цьому випадку зображено механізованого Троянського коня з українським прапором, із корпусу якого виривається рій дронів. Тут без слів зчитується ідея прихованої загрози та стратегічного обману: міфологічний архетип поєднується з образом сучасної війни дронів, а відсутність вербальних маркерів підсилює універсальність та емоційний вплив мему.

Інший невербальний мем “*The ROSHEN carrier*” [East Anglia Bylines 2025], що показує вантажівку «Рошен», з якої злітають дрони, побудований на різкому контрасті між буденним, цивільним образом та військовим результатом. Візуально він кодує асиметричність операції «Павутина»: те, що виглядає мирно та звично, виявляється носієм високоточної загрози. В обох мемах відмова від тексту компенсується щільною символікою, яка миттєво трансліює ідею креативності, маскуванню та інтелектуальної переваги української сторони.

Яскравим прикладом текстового мему 2025 року в контексті російсько-української війни є фраза “*Peace deal*” [Телебачення Торонто 2025]. Завдяки

своїй мінімалістичності та лаконічності вона миттєво передає ідею мирних домовленостей, водночас залишаючи простір для іронії та сарказму. У ситуаціях, коли дипломатичні ініціативи виглядають театральними, поверхневими або марними, ця фраза стає самостійним коментарем, що підкреслює невідповідність між деклараціями і реальною політичною дією.

Отже, мемний дискурс 2024–2025 років демонструє зрілу фазу розвитку, у якій меми виконують не лише реактивну, а й стабілізаційну та мобілізаційну функції. Вони переосмислюють ключові події війни, трансформуючи складні воєнно-політичні процеси у лаконічні, символічно насичені образи та слугуючи ефективним інструментом інформаційної війни.

Водночас ці меми формують образ сучасного героїзму, позбавленого пафосу, але заснованого на креативності, технологічній винахідливості та асиметричній відповіді ворогу. Такий «тихий героїзм» стає стійким культурним кодом, що підтримує моральну витривалість суспільства та закріплює уявлення про Україну як спільноту, здатну не лише чинити опір, а й перемагати завдяки розуму та солідарності.

ВИСНОВКИ

Виявлено, що Інтернет-дискурс виступає як складний, динамічний та мультимодальний феномен сучасної комунікації, який об'єднує текстові, візуальні, аудіо- та відеоконпоненти, специфічні жанри та платформи. Варіація інтернет-англійської (*Internet English*) сформувалася як окремий різновид, що поєднує риси усного та письмового мовлення, активно використовуючи неологізми, аббревіатури, меми, емодзі та інші графічні і вербальні засоби для передачі емоцій, інтонації та соціальних сигналів. Вона демонструє високу гнучкість, креативність та швидку змінність мовних форм, відображаючи соціокультурні, технологічні та комунікативні трансформації цифрового середовища. *Internet English* не лише забезпечує ефективність онлайн-спілкування, а й слугує важливим інструментом формування цифрової ідентичності, соціальних спільнот і глобальних медійних практик, що включають, зокрема, популяризацію та інтерпретацію інтернет-мемів.

Проаналізовано, що меми постають як ключові одиниці культурної передачі, які еволюціонують під впливом соціокультурних та технологічних змін. Від традиційних мемів, що передавалися шляхом усного та письмового відтворення, сучасні інтернет-меми відрізняються адаптованістю до цифрового простору, здатністю швидко трансформуватися, набувати масового поширення та одночасно виконувати інформаційні, розважальні й коментарні функції. Інтернет-меми поєднують вербальні та візуальні компоненти, формують нові жанрові та комунікативні практики, а також відображають динаміку сучасної цифрової культури, що робить їх невід'ємним елементом аналізу онлайн-комунікації та культурологічних процесів.

Таким чином, дослідження інтернет-мемів з різних теоретичних позицій демонструє їхню багатовимірність та комплексний характер: меми виступають одночасно як носії смислу, як комунікативні інструменти та як елементи соціальної взаємодії. До основних ознак інтернет-мему належать: вірусність, реплікативність, полімодальність, креолізованість,

гумористичність, інтертекстуальність, соціальна індексальність та контекстуальна зумовленість. Ці характеристики визначають швидке поширення, впізнаваність та здатність до адаптації в різних соціокультурних контекстах. Виконуючи комунікативну, емоційну, гумористичну, ідентифікаційну, дискурсивну, ідеологічну та партиципаторну функції, інтернет-меми формують цифрові дискурси, сприяють груповій ідентичності та актуалізують соціально значущі смисли, що визначає їхню роль як динамічного та впливового явища сучасної інтернет-культури.

Закономірно, що інтернет-меми стали органічною частиною сучасного воєнного дискурсу, який визначаємо як сукупність текстів, візуальних повідомлень та комунікативних практик, спрямованих на репрезентацію збройного конфлікту, конструювання образів сторін війни та формування суспільного сприйняття воєнних подій у конкретному соціально-політичному контексті. Після повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну у 2022 році інтернет-меми перетворилися на невід'ємний елемент воєнного дискурсу, оскільки у стислій вербально-візуальній формі вони оперативно відображають актуальні події, конструюють опозицію «ми – вони», легітимують спротив і сприяють формуванню колективної ідентичності.

Аналіз англомовних та українських досліджень засвідчує, що інтернет-меми виконують подвійну функцію: у внутрішньому дискурсі вони слугують інструментом психологічної стійкості, солідаризації та знецінення страху, тоді як у міжнародному інформаційному просторі – засобом трансляції стратегічних наративів, контрпропаганди та формування позитивного образу України. Завдяки вірусності, гнучкості та здатності до культурної адаптації меми трансформуються з локальних реакцій на воєнні події у глобальні символи спротиву, що підкреслює їхню значущість як ефективного інструменту сучасного воєнного дискурсу та інформаційної боротьби.

У межах дослідження англомовні меми про російсько-українську війну було проаналізовано за критерієм темпоральності та форми, зокрема

виокремлено креолізовані, невербальні й текстові меми. До аналізу залучено передусім глобальні меми, зрозумілі широкій міжнародній аудиторії, які можуть функціонувати як у статичному, так і в динамічному форматі, а також зазнавати трансформацій і зміни форми в процесі поширення. Враховано, що в різні періоди війни меми реалізують різні функції, зумовлені перебігом подій та актуальними соціально-політичними контекстами. Матеріалом дослідження слугували найпопулярніші меми в соціальних мережах, а також ті, що отримали широке висвітлення в журнальних і газетних публікаціях та відображалися у сервісі Google Trends.

Виявлено, що англomовний мемний дискурс 2022 року характеризується високою реактивністю, емоційною насиченістю та швидкою темпоральною мінливістю. Мемна продукція цього періоду виникала як безпосередня реакція на шок повномасштабного вторгнення та виконувала насамперед експресивну та комунікативну функції, забезпечуючи оперативне осмислення подій для глобальної аудиторії. Лексично й стилістично домінували креолізовані та мінімалістичні вербальні форми, а також невербальні меми, що спиралися на потужний візуальний образ або повністю обходилися без тексту, що сприяло міжкультурній зрозумілості та вірусному поширенню.

У функціональному плані меми 2022 року виконували мобілізаційну, ідентифікаційну та ідеологічну функції. Лексико-стилістичні прийоми – гумор, іронія, сарказм, перебільшення – слугували психологічним компенсатором, знижували напруження та сприяли адаптації до травматичної реальності війни. Мемна символіка була високою: окремі образи та формули швидко перетворювалися на глобальні знаки опору та солідарності, виходячи за межі інтернет-комунікації. Особливо помітним явищем стали меми NAFO із собакою Shiba Inu, які закріпилися як символ цифрової підтримки України та міжкультурної солідарності.

У 2023 році англomовний мемний дискурс переходить від фази емоційного вибуху до стабілізації, що супроводжується формуванням стійких мемплексів та повторюваних візуальних кодів. Темпоральна динаміка мемів

сповільнюється: вони рідше реагують на одиничні події та частіше репрезентують узагальнені наративи війни, зокрема її затяжність, абсурдність і інформаційний вимір. Меми NAFO із Shiba Inu стають основним символом міжнародної цифрової солідарності, здатні змінювати форму (статичні зображення → динамічні відео) при збереженні впізнаваного символічного каркасу.

Лексико-стилістично меми 2023 року демонструють більш холодний, іронічно-екзистенційний гумор, спрямований не лише проти ворога, а й на висвітлення внутрішніх суперечностей, інформаційної втоми та абсурдності пропагандистських наративів. Візуальний компонент остаточно домінує над текстовим, що підкреслює орієнтацію дискурсу на миттєве емоційне зчитування та зниження мовних бар'єрів.

У 2024–2025 роках англомовний мемний дискурс демонструє зрілу фазу розвитку, де меми виконують стабілізаційну, мобілізаційну та інформаційно-критичну функції. Вони підтримують моральну стійкість суспільства, формують образ сучасного героїзму та одночасно висміюють ворожу пропаганду та дипломатичну театральність противника.

Особливе місце займає рух NAFO із Shiba Inu, який трансформувався з глобального інтернет-жарту у стійкий візуальний код воєнного дискурсу. Мемний образ собаки поєднує миловидність та іронічну наївність із серйозними воєнними та політичними наративами, створюючи ефект одночасного емоційного розрядження та інформаційного спротиву. Універсальність, впізнаваність і гнучкість образу роблять його ключовим символом цифрової солідарності та міжнародної підтримки України.

Меми 2024–2025 років поєднують візуальні та вербальні елементи, формуючи багат шарову сатиру, іронію та моральну критику. Вони трансформують складні події у лаконічні, символічно насичені образи, слугуючи психологічною підтримкою для українського суспільства та міжнародних партнерів. Невербальні меми концентрують ключові події у миттєво сприйманих візуальних формах, підкреслюючи креативність,

технологічну винахідливість та асиметричну перевагу України. Текстові мему перетворюють ті самі події на короткі, зрозумілі словесні конструкції, підсилюючи ефект іронії, сарказму та моральної оцінки.

У цей період рух NAFO із Shiba Inu остаточно сформував повноцінний мемплекс – систему взаємопов’язаних мемів із узгодженою символікою та ідеологічним вектором, що об’єднує міжнародну спільноту підтримки України. Через цей мемплекс формується образ сучасного героїзму, заснованого на креативності, технологічній винахідливості та асиметричній відповіді на виклики війни.

Даний графік підсумовує ключовий висновок нашого дослідження: мемплекс NAFO у 2024–2025 роках виступає центральним ядром англomовного мемного дискурсу про російсько-українську війну, навколо якого формуються різні форми мемів – креолізовані, невербальні та текстові. Це підкреслює, що рух NAFO не лише об’єднав мемну спільноту, а й став основою для системного відображення подій війни, мобілізації суспільства та конструювання цифрового культурного коду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Васильєва Н. Прагмалінгвістичні риси мемів про війну в Україні. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 62. Т. 1. С. 164–167.
2. Волошина Д., Гайдук Н. Медійний дискурс у системі комунікативних видів дискурсу та його таксономія. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філологія*. 2023. Вип. 29. С. 66–73.
3. Гдакович М. Хремотоніми Джавелін і Байрактар у сучасному українському мілітарному дискурсі: семантика, прагматика та функційне навантаження. *Ономастика*. 2023. № LXVII. С. 285–303.
4. Д'яконов І. Дмитрієв домовився з Віткоффом, щоб той видав російський «мирний план» за свій – Bloomberg. *Українська правда*. 2025. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2025/11/26/8009001> (accessed: 30.11.2025).
5. Денисюк Ж. Інтернет-меми як засіб постфольклорної комунікації. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2017. № 2. С. 29–35.
6. Денисюк Ж. Меметичність комунікативних практик в умовах розвитку цифрового інформаційного простору. *Вісник НАКККиМ*. 2021. № 1. С. 13–19.
7. Дзюбіна О. Класифікація, структура та функціонування інтернет-мемів в соціальних мережах Twitter та Facebook. *Молодий вчений*. 2016. № 2. С. 375–379.
8. Дияк В., Борейчук Д. Вплив історичних міфів на становлення української ідентичності. *Грані Серія «Філософія»*. 2025. Т. 28. № 4. С. 48–55.
9. Дьолог О., Король М. Інтернет-мем як сучасна комунікативна одиниця. Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасного ВНЗ: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ (5 березня 2016 р.). Київ: КНЕУ, 2016. С. 24–27.
10. Журавська О. Меми війни в українських масмедіа: типи й функціональність. *Кримський міжнародний форум: філологія та*

- журналістика*: збірник матеріалів (20–21 жовтня 2022 р., м. Київ). Львів – Торунь: Liha-Pres, 2022. С. 22–26.
11. Запорожець О., Белоусова Н. Вербальні інтернет-меми під час повномасштабної війни РФ в Україні. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Міжнародні відносини»*. 2022. Вип. 2(56). С. 20–24.
 12. Зінченко О. Психологічний аналіз явища інтернет-мемів. *Теорія і практика сучасної психології*. 2017. № 1. С. 58–63.
 13. Кокнова Т. «Інтернет дискурс»: визначення поняття і загальні характеристики (діахронічний аспект). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2022. № 57. С. 53–55.
 14. Кузнєцова Т. Мем як комунікативний прийом подолання страху під час війни: український контекст. *Integrated communications*, 2024. № 1 (17). С. 15–31.
 15. Лобзова С. Інтермедіальність креолізованих англомовних політичних інтернет-мемів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2023. № 61. С. 85–88.
 16. Мілютіна К., Садівнича Н. Меми як стратегія подолання війни. *Polonistyczno-Ukrainoznawcze Studia Naukowe*. 2022. № 2 (5). С. 119–126.
 17. Мірошніченко І. Сучасні підходи до типології мас-медійного дискурсу. *Сучасний мас-медійний простір: реалії та перспективи розвитку*: матеріали II Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 12–13 жовтня 2016 року). Вінниця, 2016. С. 227–231.
 18. Неклесова В. Меми як частина онімного простору. *Записки з ономастики: збірник наукових праць*. Одеса. 2017. Вип. 20. С. 210–222.
 19. Пода Т. Інтернет-меми як феномен інформаційного суспільства. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія «Філософія. Культурологія»*. 2017. № 1. С. 117–120.
 20. Поліщук О., Слюсар М. Інтернет-мем і його гедоністична функція в ситуації невизначеності й ризиків повсякденного життя сучасної людини.

- Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Серія «Філософські науки». 2020. Вип. 1 (87). С. 76–85.*
21. Приходько А. Дидактичний потенціал використання інтернет-мемів у процесі мовної підготовки здобувачів вищої освіти із числа іноземних громадян. *Актуальні питання гуманітарних наук. 2021. Вип. 39. Том 2. С. 293–298.*
 22. Ріба-Гринишин О., Котоус Ю. Лінгвістичні особливості англomовного інтернет-дискурсу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філологія. 2023. Вип. 17(85). С. 92–95.*
 23. Семенова І. Деруни та новий шуруповерт: як меми допомагають зберігати психічне здоров'я. *Електронний журнал NV. 2025. URL: <https://nv.ua/ukr/socium/mentalne-zdorov-ya-yak-memi-dopomagayut-pid-chas-viyni-poyasnennya-psihologiv-karitasu-50551360.html> (accessed: 14.11.2025).*
 24. Сморжевська О. Міфологія війни: мистецькі образи та смисли. *Українознавчий альманах. 2022. Вип. 30. С. 108–114.*
 25. Соседко К. Інтернет-мем як інтелектуальний продукт колективної творчості інтернет-користувачів. *Integrated Communications. 2019. № 2 (8). С. 117–122.*
 26. Стаднік І. Лінгвістична відповідність понять “воєнний” дискурс vs “військовий” дискурс. *Science and Education a New Dimension. Philology. 2016. № IV(22). Issue 99. P. 63–66.*
 27. Сукаленко Т. Медіа-дискурс у британських та американських наукових студіях. *Актуальні питання гуманітарних наук. 2021. Вип. 35. Том 5. С. 149–153.*
 28. Тараненко К. Лінгвоцинізми в інтернет-дискурсі: еколінгвістичний аспект. *Закарпатські філологічні студії. 2019. Т. 1. Вип. 11. С. 56–60.*
 29. Теглівець Ю. Інтернет-мем як особлива одиниця комунікації. *Закарпатські філологічні студії. 2022. Вип. 24 (2). С. 23–27.*

30. Ткачик О., Захарченко Н. Мультиmodalність сучасної англомовної Інтернет-комунікації. *Advanced Linguistics*. 2022. Вип. 10. С. 87–92.
31. Томчаковська Ю. Типологічні особливості англомовного медіа-дискурсу. *Закарпатські філологічні студії*. 2024. Вип. 37. С. 130–133.
32. Хар М. Воєнний дискурс: процеси неологізації. *Закарпатські філологічні студії*. 2024. Вип. 24. Том 1. С. 160–166.
33. Царьова І. Сучасний воєнний дискурс: процеси неологізації. *Лінгвістика*. 2023. № 2 (48). С. 107–114.
34. Чаплак Я., Чуйко Г. Специфіка мемів у інтернет-просторі сучасного суспільства. *Scientific Collection «InterConf»*. 2022. С. 337–350. URL: https://www.researchgate.net/publication/358318915_SPECIFIKA_MEMIV_U_INTERNET-PROSTORI_SUCASNOGO_SUSPILSTVA (accessed: 30.10.2025).
35. Чернікова О. Вербальний, невербальний та комплексний мемі: класифікація за способом подання та сприйняття інформації в Інтернет-середовищі (на матеріалі англомовних кіномемів). *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія «Філологія»*. 2015. Т. 18. № 1. С. 151–156.
36. Чернікова О. Перекладність мема: мем-еквівалент (на матеріалі англомовних кіномемів та їх перекладів). *Науковий вісник кафедри Юнеско КНЛУ. Серія «Філологія. Педагогіка. Психологія»*. 2017. Вип. 34. С. 163–168.
37. Шкворченко Н. Інтернет-дискурс як лінгвістична категорія. *Актуальні питання гуманітарних наук. Серія: Мовознавство. Літературознавство*. 2019. Вип 23. Том 3. С. 62–68.
38. Шугаєв А. Інтернет-дискурс у глобальній епісі інформатизації суспільства. *Закарпатські філологічні студії*. 2019. Т. 1. Вип. 10. С. 146–151.
39. A virtual army of impish cartoon pooches is waging war on Russia. *The Economist*. 2022. URL: <https://www.economist.com/europe/2022/08/31/a->

- virtual-army-of-impish-cartoon-pooches-is-waging-war-on-russia (accessed: 20.11.2025).
40. Abdu A., Rashad A. Evolution of English in the Internet Age. *Indonesian Journal of Applied Linguistics*. 2018. V. 7. № 3. P. 727–736. URL: <https://ejournal.upi.edu/index.php/IJAL/article/view/9823/6171> (accessed: 01.10.2025).
41. Altendorf L.-C. Extramural Activities and their relationship with English as a foreign language – Internetese versus standard English? *Dutch Journal of Applied Linguistics*. 2023. № 12. URL: <https://dujal.nl/article/view/15536/19642> (accessed: 09.10.2025).
42. Blackmore S. *The Meme Machine*. Oxford: Oxford University Press, 1999. 288 p. URL: https://www.researchgate.net/publication/220327365_The_Meme_Machine (accessed: 19.10.2025).
43. Chilton P. *Analysing Political Discourse: Theory and Practice*. Routledge, 2004. 241 p.
44. Coleman S., Ross K. *The media and the public. “Them” and “us” in media discourse*. Chichester; Malden: WileyBlackwell, 2010. 200 p.
45. Crystal D. *Language and the Internet*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012. 284 p.
46. Dawkins R. *The Selfish Gene*. 40th Anniversary Edition. Oxford: Oxford University Press, 2016. 360 p.
47. Deacon T. Memes as signs. *The semiotic review of books*. 2009. V. 10 (3). URL: <http://projects.chass.utoronto.ca/semiotics/srb/10-3edit.html> (accessed: 27.10.2025).
48. Derik I. The overview of the Internet-discourse. *Scientific bulletin of PNPUs named after Ushinsky. Linguistic sciences*. 2017. № 24. P. 23–33.
49. Dijk van T. *Ideology: A Multidisciplinary Approach*. Sage Publications, 1998. 384 p. URL: <https://www.torrossa.com/en/resources/an/5017503> (accessed: 01.11.2025).

50. Dosenko A., Handziuk V. Modern media discourse: approaches to typologization. *Scientific notes of Taurida National V.I. Vernadsky University. Series Philology. Social Communications.* 2020. № 4. P. 200–204. URL: https://www.researchgate.net/publication/349245731_MODERN_MEDIA_DISCOURSE_APPROACHES_TO TYPOLOGIZATION (accessed: 16.09.2025).
51. Drummond M. Ukraine's internet army of 'fellas' are using dog memes to fight Russian propaganda – and they've raised \$1m for the army too. *Sky News.* 2023. URL: <https://news.sky.com/story/ukraines-internet-army-of-fellas-are-using-dog-memes-to-fight-russian-propaganda-and-theyve-raised-1m-for-the-army-too-12729625> (accessed: 28.11.2025).
52. Diaz C. Defining and characterizing the concept of Internet Meme. *Revista CES Psicología.* 2013. № 6. P. 82–104. URL: https://www.researchgate.net/publication/257430592_Defining_and_characterizing_the_concept_of_Internet_Meme (accessed: 29.10.2025).
53. Halasa I. Ukrainian war discourse before and after the full-scale invasion of Russia. *Наукові записки. Серія «Філологічні науки».* 2024. № 209. С. 76–81.
54. Hodges A. War Discourse. London; New York: Routledge, 2015. 240 p. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/9781118611463.wbielsi026> (accessed: 02.11.2025).
55. Hoskins A., O'Loughlin B. War and Media: The Emergence of Diffused War. Polity Press, 2010. 227 p. URL: <https://archive.org/details/warmediaemergenc0000hosk> (accessed: 03.11.2025).
56. Jenkins H., Ford S., Green J. Spreadable media: Creating value and meaning in a networked culture. New York: New York University Press, 2013. 352 p. URL: <https://journal.transformativeworks.org/index.php/twc/article/view/633/451> (accessed: 29.10.2025).
57. Johais E., Meis M. “Unleash the hounds!”: NAFO’s memetic war narrative on the Russo-Ukrainian conflict. *Critical Studies on Security.* 2024. P.

- 1–13. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/21624887.2024.2395658> (accessed: 06.11.2025).
58. Johansson M., Tanskanen S., Chovanec J. Analyzing Digital Discourses Between Convergence and Controversy: Between Convergence and Controversy. 2021. URL: https://www.researchgate.net/publication/357792418_Analyzing_Digital_Discourses_Between_Convergence_and_Controversy_Between_Convergence_and_Controversy (accessed: 24.09.2025).
59. Knobel M., Lankshear C. Sampling "the new" in new literacies. A new literacies sampler. New York: Peter Lang, 2007. P. 1–24. URL: https://www.researchgate.net/publication/283968439_Sampling_the_new_in_new_literacies (accessed: 27.10.2025).
60. Konyk A. “Make Alaska Russia Again”: a red carpet for Putin and a wave of memes. *Король Данило*. 2025. URL: https://www.koroldanylo.com.ua/en/news/make_alaska_russia_again_cervona_dorizka_dlia_putina_ta_xvilia_fotozab_21909 (accessed: 02.12.2025).
61. Mcculloch G. Because Internet: Understanding the New Rules of Language. New York: Riverhead Books, 2019. 336 p. URL: <https://www.scribd.com/document/660502833/Toaz-info-Because-Internet-Understanding-the-New-Rules-of-Language-by-Gretchen-Mcculloch-Pr-9cb9c7d728c2b07428ae7ec7b03ce587> (accessed: 04.10.2025).
62. Mejova Y., Capozzi A., Monti C., Morales G. Narratives of War: Ukrainian Memetic Warfare on Twitter. *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction*. 2025. Vol. 9. Issue 2. P. 1–28. URL: <https://dl.acm.org/doi/10.1145/3711037> (accessed: 04.11.2025).
63. Milner R. The World Made Meme: Public Conversations and Participatory Media. MIT Press, 2016. 278 p. URL: <https://academic.oup.com/mit-press-scholarship-online/book/20281> (accessed: 27.10.2025).
64. Munk T. Digital defiance: Memetic warfare and civic resistance. *European Journal on Criminal Policy and Research*. 2025. 31(3). P. 501–528.

65. Munk T., Mahoney I., Monastyrska K., Pristed B. The complex web in memetic warfare: A comprehensive analysis of societal dynamics, interactions and impact. Nottingham Trent University. 2025. URL: https://irep.ntu.ac.uk/id/eprint/53954/13/2468540_Munk.pdf (accessed: 30.11.2025).
66. Nissenbaum A., Shifman L. Meme Templates as Expressive Repertoires in a Globalizing World: *A Cross-Linguistic Study*. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 2018. V. 23. № 5. P. 294–310. URL: <https://academic.oup.com/jcmc/article/23/5/294/5075540> (accessed: 21.10.2025).
67. Papacharissi Z. *Affective publics: Sentiment, technology, and politics*. Oxford: Oxford University Press, 2015. 173 p.
68. Phillips W., Milner R. *The ambivalent internet: Mischief, oddity, and antagonism online*. Cambridge, MA: Polity Press, 2017. 240 p. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1354856519854203> (accessed: 30.10.2025).
69. Prykhodko A., Lazebna N. Digital discourse in the realm of related phenomena. *Cognition, Communication, Discourse*. 2022. № 25. P. 52–64.
70. Rushkoff D. *Media Virus! Hidden Agendas in Popular Culture*. New York: Ballantine Books, 2003. 320 p. URL: https://books.google.com.ua/books/about/Media_Virus.html?id=axgQ5j1T6EkC&redir_esc=y (accessed: 23.10.2025).
71. Semotiuk O. Ukraine: Humour as a Weapon of War. *ZOiS Spotlight*. 2023. № 2. URL: <https://www.zois-berlin.de/en/publications/zois-spotlight/ukraine-humour-as-a-weapon-of-war> (accessed: 17.11.2025).
72. Shifman L. Memes in a Digital World: Reconciling with a Conceptual Troublemaker. *Cross-Linguistic Study*. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 2013. V. 18. № 3. P. 362–377. URL: <https://academic.oup.com/jcmc/article/18/3/362/4067545> (accessed: 21.10.2025).

73. Sodel O. Internet meme as creolized comic text. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 65. Том 3. С. 166–171.
74. Syvak N. Politics by Other Memes: Ukrainian Memetic Warfare. *Journal of Information Warfare*. 2025. Vol. 24. Issue 3. URL: <https://www.jinfowar.com/journal/volume-24-issue-3/politics-other-memes-ukrainian-memetic-warfare-after-russian-full-scale-invasion> (accessed: 06.11.2025).
75. Vásquez C. Research Methods for Digital Discourse Analysis. 2022. 35 p. URL: https://api.pageplace.de/preview/DT0400.9781350166851_A42940632/preview-9781350166851_A42940632.pdf (accessed: 14.09.2025).
76. Wiggins B., Bowers G. Memes as genre: A structural analysis of the memescape. *New Media & Society*. 2015. № 17(11). P. 1886–1906. URL: https://www.academia.edu/7188744/Memes_as_Genre_A_Structural_Analysis_of_the_Memescape (accessed: 29.10.2025).
77. Yadidya Y. Evolution of English in the Internet Age. *International Journal of Multidisciplinary Educational Research*. 2022. Vol. 11. Issue 4(6). URL: [https://ijmer.s3.amazonaws.com/pdf/volume11/volume11-issue4\(6\)/7.pdf](https://ijmer.s3.amazonaws.com/pdf/volume11/volume11-issue4(6)/7.pdf) (accessed: 11.10.2025).

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

78. Словник української мови. URL: <https://slovnyk.ua/index.php?swrd=%D0%B4%D0%B8%D1%81%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81> (дата звернення: 09.09.25).
79. Cambridge Dictionaries Online. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/discourse?q=Discourse> (accessed: 12.09.2025).
80. Merriam-Webster Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/discourse> (accessed: 12.09.2025).

81. Oxford English Dictionary. URL: https://www.oed.com/dictionary/discourse_n?tab=meaning_and_use (accessed: 12.09.2025).
82. Wikipedia. The Free Encyclopedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Internet_meme (accessed: 06.10.2025).

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

83. Великий peace deal Трамп: миротворець пачками закінчує неіснуючі війни. *Телебачення Торонто*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=iEp1Ecyvb78> (accessed: 06.11.2025).
84. 9GAG. URL: <https://9gag.com/tag/russo-ukrainian-war> (accessed: 16.10.2025).
85. Battle of memes in Russia's war on Ukraine. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=dRM2V24Q91Q> (accessed: 24.10.2025).
86. Best memes reflecting situation in Kursk region. *Propastop*. 2024. URL: <https://www.propastop.org/en/2024/08/14/best-memes-reflecting-situation-in-kursk-region> (accessed: 01.11.2025).
87. Collection Of Russia Ukraine War Memes. *Guide For Geek Moms*. URL: <https://www.guide4moms.com/2022/02/collection-of-russia-ukraine-war-memes.html> (accessed: 17.10.2025).
88. Google Trends. URL: <https://www.google.com/search> (accessed: 13.10.2025).
89. Instagram. URL: <https://www.instagram.com> (accessed: 17.10.2025).
90. Know Your Meme. URL: <https://knowyourmeme.com/> (accessed: 21.10.2025).
91. Meet Saint Javelin, Ukraine's million-dollar meme. *The Washington Post*. 2022. URL: https://www.washingtonpost.com/video/world/meet-saint-javelin-ukraines-million-dollar-meme/2022/09/17/0bbc464a-dc80-4870-aef9-a7eeb5156f8d_video.html (accessed: 20.10.2025).
92. Meme Ukraine illustrations. URL: https://www.shutterstock.com/search/meme-ukraine?image_type=illustration&utm_source=chatgpt.com&dd_referrer=https%3A%2F%2F (accessed: 30.10.2025).

93. Operation Spiderweb: the memes that took off. *East Anglia Bylines*. 2025. URL: <https://eastangliabylines.co.uk/news/operation-spiderweb-the-memes-that-took-off/> (accessed: 06.11.2025).
94. Post one of your favourite Trump-Zelensky. URL: <https://x.com/69thSB/status/1896271546500678019> (accessed: 02.11.2025).
95. Reddit. URL: <https://www.reddit.com> (accessed: 24.10.2025).
96. Russian Man Killed In Shark Attack Off Egyptian Red Sea Resort. *NDTV World*. 2023. URL: <https://www.ndtv.com/world-news/russian-man-killed-in-shark-attack-off-egyptian-red-sea-resort-4107229> (accessed: 30.10.2025).
97. Telegram Archive of the War. An initiative to preserve and organize data from the Telegram social network regarding the Russo-Ukrainian war. 2024. URL: <https://telegram.lvivcenter.org/files/telegram-archive-report-en-28022024.pdf> (accessed: 28.10.2025).
98. Threads. URL: <https://www.threads.net> (accessed: 25.10.2025).
99. Twitter. URL: <https://www.twitter.com> (accessed: 16.10.2025).
100. Ukraine's Nuclear Meme Wave. *Propastop*. 2024. URL: <https://www.propastop.org/en/2024/10/19/ukraines-nuclear-meme-wave> (accessed: 01.11.2025).
101. WAR MEMES: Medvedchuk, warship MOSKVA, russian world, russian widows, dog Patron. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=5C86GUmftJM> (accessed: 12.10.2025).
102. Warmemes. URL: <https://warmemes.com.ua> (accessed: 13.10.2025).
103. What is this NAFO thing? *Propastop*. 2023. URL: <https://www.propastop.org/en/2023/08/30/what-is-this-nafo-thing/> (accessed: 24.10.2025).